

309030

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3 } చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ మార్చి నెల 2 వ తేది శుక్రవారము } No. 278
 సంపుటము. 3 } న శ నా మ సం వ త్స ర పా స్థి న మా స శు ద్ధ న వ మి గ. } నంచిక ౨౭౮

త్వ శలో !

వెలువడగలదు !!

పింగళ సంవత్సరాదిసంచిక

ము ద్రి త మ గు మ న్న ది.

సల సంవత్సరమున జరిగిన విరోపాధికారసంగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, స్థితిక, సాంఘిక రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు రంగులదేశపటములును మహాజనుల పటములును కలములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

సంవత్సరాది దినమున వెలువడగలదు.

గితముల కలపునం జేసి కావలసి నన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయించుచుంటున్న కలయవాసు కి కొను టుచితము:

సంవత్సర చందాదారులకు	వెల రు 2-0-0
ఆధ్వర్యవత్సర	" " 0-8-0
తిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు	" " 0-12-0
ప్రవత్రికా కార్యాలయము, పోస్టు బాక్సు నెం 212 కు, మదరాసు.	" " 1-0-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

1 తైలము.	పండ్లపాడి.	మోహిని తైలము.
కి 0-4-0	డబ్బీ 1-కి 0-2-0.	నీచా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో ర, తంబుకెట్టివీధి నుద్రాసు.

రై: గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి చక్కని
 సంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

పోస్టు బాక్సు 212, మదరాసు.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధినియను నాటకము
 సంఘమురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు
 జూరబడినది. అందరు జదివి తీరవలయును.

వెల 0-4-0 పోస్టేజీ వేలు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

7 తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

మోటారు బస్ సర్వీసు.

ద్రాక్షారామమునుండి, } బిక్కివోలునుండి,
 బిక్కివోలునకును, } ద్రాక్షారామమునకును.

ఇందువలన సమస్తమైన జనులకు తెలియ
 పరచడ మేమనగా బిక్కివోలు స్టేషను నుండి
 ద్రాక్షారామమునకును, ద్రాక్షారామము నుండి
 బిక్కివోలు స్టేషనునకు పోవుటకును ప్రయాణికు
 లను ప్రతి రైలునకు తగు సమయములలో చేర్చే
 లాగున మోటారుబస్సు తగు సులభమైన రేట్లలో
 నడపించుటకు యేర్పాటుచేయడ మైనది.

696 ఇంగ్లీషు సైకిల్ అందు మోటారు
 ఇంజనీరింగు కలసిని కాకినాడ.

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని వాగుచేయ
 గలుగుటకును తరిపేయదు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు
 నడుచునో ఏయే భాగములు ఏయేపనులుచేయునో అని చెడి
 పోయినవృద్ధు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాయంతముల
 నెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్
 పోరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి
 గవర్న మెంటు వారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడును.
 అందులకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు ఏప్రిలు నెల 1 వ తేది నుండి ప్రారంభ
 మగును. క్లాసులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈ నెల 31 వ తేదీన
 గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును.
 పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు శాఖాసంగ
 బడును. ఈక్రింద సుదాహరించువారికి వ్రాసికోనుడు.

(41) గ్యాల్లీ లండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
 Galley & Co., 140, Broadway Madras.
 Telegraphic Address: "GALLEY" Madras.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాల్పితముఖమును పొందుట స్వాభావిక
 మైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట కలననే కల్గుచున్నది.
 ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి
 తీరరసాభ్యుమును దృఢగాత్రమును ఆయుర్వ్యధిని ఇప్పించు
 ను. ఈపుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టు చార్జి
 యు మేమే భరించిపంపెదము. వెంటనే వ్రాయుకు
 219 వైద్యశాస్త్ర ము: శివకం గోవిందజీ,
 ఆంధ్రకవిగ్రహ పోషకాలయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఐరోపాఖండ యుద్ధచరిత్రము

రెండుభాగములు వెల రు. 1. పోస్టేజీ ప్రత్యేకం
 మొదటిభాగ మిదిగతే తీసినవారికి 2 వ భా. 0-8-0.
 ప్రస్తుత మైకోపాఖండమునందు జర్మన్, ఆస్ట్రీ గూ,
 తుర్కీ లొకప్రక్కను, ఫ్రెంచి, రష్యన్, బ్రిటీష్, ఇటలీ
 వారు మఱియొక్క ప్రక్కను మూగి యుద్ధముచేయు
 సంగతి వివరముగా తెలుపబడియున్నది.
 రెండవ భాగమునందు బెల్జియం, ఫ్రాన్సు, హాల్లాండ్
 రంగములందు జరిగిన సాహసకార్యములు జర్మనుల
 యుక్రమములు, వైద్యవిషయములు, యుద్ధ దీర్ఘదర్శన
 ములు మొదలగు మనోహరవిషయములు గలవు. మొ
 దటి రెండు భాగములందు ఛాయాపటములు చూచుట
 కింపైయుండును. ప్రతివారును ఈ రెండు భాగములు
 చదివి ఆనందించుదురని మా యాశయము.
 మొదటి భాగము 0-8-0 రెండవ భాగము 0-12-0
 చిరునామా: సుపీరియరు వాచ్ కంపెనీ,
 (588-278) పోస్టుబాక్సు నెంబర 167, మదరాసు.

వికటభారతి.

హల్లెలవ - హల్లెలవ - బోలోపీ - ఆలీ
 దూలీ - రాంబీ - హల్లెలవ - బోలోపీ - ఆలీ
 మహావీర - హనుమంత - ఇవన్నీ - ఏమిటి - సింహనాదాలు.
 మనం మనవిహాయి శానాకాల మొంది. కత్తులు కతారులు
 మూలబడి - నాగళ్లు నడ్డపాలు చేరికి వచ్చాయి. ఆ రణ
 భేరిలు - ఆ సింహనాదాలు - ఆ విమాన సంచారాలు - ఏ భార
 తంతోనో చదివి సంతోషించడం - తెలియక పోతే తెల్లమొగం
 వెయ్యడం - మనకప్పుడు పట్టిన మహాదశానాథుడు మనకు ప్రసా
 దించాడు. ఈ దశానాథుడు కుంటికాలి తనిగాడే గాని
 మానెత్తు - ఏదేర్లు - పడకొండేర్లు వాడుగాడు - వెయ్యేళ్ల
 చాడు - తేలిక కొంగం చాచిత్రం వచ్చింది.

అప్పుడేవాళ్ల పుణ్యమా అని అధికార్లు మనకు ఆహ్వానం
 పంపారు. ఇప్పుడు వాళ్లంతా సేవలో చేరవచ్చు నన్నారు.
 ముఖ్యంగా వారిని ఆంధ్రప్రదేశ్ పూలంగానే ఏర్పరుస్తామట.
 ఆహ్వానం వైఖరి ద్వారా మూడూ మహావీర కే యిస్తా
 మన్నామట. ఇది ఎంతవరకు నిజమా తెలడంలేదు. మూక
 ముచ్చటగావుంది. అయితే ఏర్పాటు తెల్లవారికేగాని మనకులేదు.
 అంటే ఏమిటి - మనం చేడం చేసేకపోవడం మనయిష్టంగాని వా
 రంతా ముక్తముఖంతో చెయ్యరు. తెల్లవారివిషయం అట్లాగా
 దు. చేరిపోయింది. అయితే మనం చేరకకలేదని గొంగళి
 గప్పకొని - మంపటి బెట్టుకొని - నడికలో కూకొని - కునికిపాట్లు
 పడదా మంటారా - బహు బాటైనవని. ఏమంటే మఖం
 మరగిన చాడు ప్రాణాలు. కష్టపడ లేవు. వేళకు వెళ్లాల్సి.
 గంతా బంతా తొడుక్కోవాలి. దుడ్డు తుపాకి
 పట్టుకోవాలి. డ్రెస్సుగిట్లు చెయ్యాలి. నడకలు - పరుగులు -
 ఎగురులు - వెంటులు - ముకులు - కవాతు - కటాక్షాభ -
 నిపాయి కొలువనే చేరు వుండనే వుంది. దానికి తోడు
 అమ్మకొక్క వడ్డంబండి - నాయనమ్మ రాగాలు బెడుతుంది - అమ్మ
 ఆలోపాలో అంటుంది - అర్థవారు చూడిలిపోతారు - ఇంటా
 నిడ గంగలి ఇక చెప్పేదేమిటి - కాలి సరికలే. మఖం మరగ
 డం - అలవాటు లేవువం - ఆవీరరసం అంతా సరస్వతీ నది
 లోగ అంతర్వాహిని గావడం - అంతా వర్షనేవారేగాని వెళ్ల
 దునేవారు లేకపోవడం - "చావు ఎప్పుడైనా రప్పదు - శివుడా
 జ్ఞాతక పోతే చీమైనా కరవదు." అనే పెద్దాళ్ళ మాటలు వున్నా
 నేనలా చేడం అంటే చావడమే అనేవెరిధయం వెన్నెక్కి
 తన్నడం. ఈలాటివి లక్షాంతోధయి అభ్యంతరాలు మనలని
 నేనకకు లాగుతున్నాయి.

అయితే బాగానే వుంది గాని ఈలాగు నాన్ని నాన్ని
 ఈ అవకాశం కాస్తావరలి వెంటిమా ఇకమనకు లభించేకీర్తి
 ఇంతా అంతానా? ఎంతవర్ణించినా? తరుగుతుందా? నల్లగా
 కిరసనాయిలు పిడకమనిలాగ అరచేతిద శ సరి ని ది మృ
 గట్టుకొని వ్యాపించి వ గ్నా కా ల పు వెన్నెలరాత్రిలో
 నల్లమబ్బు చందమామకు ముసుగేసినట్టు ఆ రాముడు - పరశు
 రాముడు అర్జునుడు - అభిమన్యుడు - హనుమంతుడు -
 భీష్ముడు - ద్రోణుడు - పుష్కరాజు - కృష్ణరాయడు - వెంగళ
 రాయుడు - పాపారాయడు - మొదలైన మహామూలు - త్రి
 యులు - వెలమలు - రెల్లు - ఒంటులు - తెలగాలు - బలిజలు -
 కమ్మవారు - ముగల్కానులు - ఈలాంటి మహామూలు ధర్మ
 యుద్ధాలు చేసి పాలనను ద్రులొగ వ్యాపింప చేసిన వీర
 యశస్సును పూర్తిగా తుడిచివేతుంది - ఎక్కడా స్వరూప
 మైనా కనపడకుండా చేస్తుంది.

పోసి దానియందా మోసినకీర్తి - బ్రతికుంటే బలుసా
 చేరుకు తింటాం - ప్రాణంకన్న యింకేమిటి - అందాంతను
 కున్నా ఈవార తెల్లవారికి నిష్పంఠం అన్న కామండులు
 లేవు నల్లవారికి కూడా నిష్పంఠం అని అనని ఏమి నమ్మకం?
 గొంగళం గా మనం - మన వీరుల ను - మూల ను
 తలచుకొని - వీరాదేశం తెచ్చుకొని - తెల్లభారతమ్మ పాదాలు
 తాకి - తండ్రికృష్ణమూర్తికి తలను పారాయణ చేసి కీర్తికాశ్వతం
 గాని - మూర్తి కాశ్వతం గావనే కీలకం జపించి ముందుకు నడిస్తే
 మురిసెం - పురువు - గొరవం - ప్రతాపం - కీర్తిమాధా మనకు
 దక్కుతాయి. లేకుంటే ఏమంది - పట్టి బలవంతాన చెప్పి
 దొరక బుచ్చుకొని లావున పోతారు -

అధవా పోరయ్యా - పోకపోయి నా మనకు కాశ్వతం గా
 మిగిలేదేమిటి. ఇక్రాంతితం - జన్మవైదికి ముద్ర కాల్చి అంటించి
 నట్లు - మనమూలని మనదేశాని కంతకీ గూడ "భారతీయులు
 వికిర్రాయలు" అని కాశ్వతం గా - జేరుబందుగా - కాల్చి అంటి
 స్తారు. మాకు స్వరాజ్యం గావాలి - మారు మైకోవోగారు
 గావాలి - మాకు ఆయుధాలు గావాలి - అని అన్ని సభలలోను -
 అన్నశంకా - ఆక్రోశిస్తున్న - మన నాయకులు - మళ్ళీకోరెత్త
 కుండా అయిపోతుంది -

కోడిపుంజుల్ని గూళ్లలో పెట్టండి - పులిజూదం
 బుట్టలో పడెయ్యండి - గుర్రపుంజులు - మాని గోధాసవారిని
 ఆంధ్రించండి. పంజాబీలు - ఘూర్ఖాలు - రాజపుత్రులు
 టోపీలాలు - బంగారీలు - మహారాష్ట్రలు - ఉరుకుతున్నాడు -
 గురునానకు - శివాజీ - రాధాసుసాగుజీ గాడ్ల పేర్ల నాలు,
 కలమీద నాట్లు చూడుతున్నాయి. దక్షిణాఫ్రికా - మెస

పోటీమయా - ఈజిప్టు - ఫ్రాన్సు - రంగాలలో వీరులపేర్లు
 భారత సెలగుతున్నాయి. ప్రపంచమంతా పాకిపోయాయి.
 భారతీయుల ప్రతాపానికి పరదేశాలవారి తలలు తాండవిస్తు
 న్నాయి. వేళ్లు ముక్కులమీద గుర్రపుసవారి చేస్తున్నాయి.

ఇప్పుడు వచ్చింది మహా సమయం - ఆంధ్రవీరుల ప్రతాపం
 భూమ్యాకాశాలు ఆవరించి పోవాలి - ఆంధ్ర పటాలాలు -
 ఆంధ్ర సేనా నాయకులు - ఆంధ్ర రెడ్డి నెంటులు - ఆంధ్ర
 మేజర్లు - ఆంధ్రమాతకు నమస్కరించి - ఆశీర్వాదాలు పొం
 దాలి. విజయనగరం వీరులు - కాకతీయ కూరులు - బళ్ళిబిలి
 యోధులు - పల్నాటి బల్లిదులు - గోలకొండ పోటుబంట్లు -
 ఆత్మలి కడుపున బుట్టి - తల్లిపేరు తమ పేరు శిలాశాసనంచేసి
 వీరస్వర్గం ఏలుతున్నార.

మనముకూడా ఆత్మలి సంతానమే. ఆవీరరక్తం నేడు
 మన నాళాలలో గూడ ప్రవహిస్తోంది. మనపూరువం వెయ్యేళ్ల
 పోలేను. మనం ఉడుగోతపించెలం కాదు. మహా వీరులం - ఈ
 విషయం భావకం వుంచుకోండి - తెల్లకాపం తగిలి తో శత్రుతాలు
 దృఢాశనం అవుతుంది. దైవనంకల్పం - తెల్లతలపు - ధరణిపతి
 ఆజ్ఞ - స్వ రాజ్యానికి సాధనం - పాద ని కి
 పర్యం - వెనుకవియకండి - ఆలోచించకండి - సల అడగ
 కండి - తెలుపటయించకండి - ఆంధ్రదేశంలో అందరు మోధు
 లే అసిపించండి. ఆలోచననననన కాగూడదు - అధికారుల
 పని కావాలి - వస్తాంతానేమాటే మనది - వద్దనేమాటే రిడిగా
 వుండాల్సి. లోకమాన్య తిలకు కేక పెట్టాడు - ఆదిలి నె టుర్కు
 అట్టహాసం చేసింది. విసిర చంద్రపాలుడు వీ - వేశం
 దాల్చాడు - నాయకులంతా నానాదిక్కుల భాలు
 పూర్తిస్తున్నారు - పత్రికలు బలేజోరుగా వ్రాస్తున్నాయి.
 అనిబి నెంటుమ్మ పటాలం - ఆంధ్రపత్రిక పా
 లును పటాలం - పచ్చప్పకళాశాలపటాలం -
 పటాలం - ఆంధ్రవిద్యాధిసంఘ పటాల
 పటాలం - ఆంధ్రజాతీయకళాశాల పటాలం
 రెడ్డికమ్మ - బలిజ - తెలగ - వంటిరి - కాక
 వమ్మి కలత్త్రయ - బ్రాహ్మణ - పరద
 ల్కాను ఇంకా - ఇంకా - ఇంకా ఆంధ్ర పట
 జే. ఆంధ్రమాత కీ జేయి. వందేమాతరం.

అభినవ భిముసేను.
 ప్రొ॥ రామమూర్తి నా
 త్వరలో రానున్నా

ప్రసిద్ధిజేందినకలము చౌకధర

నైస్సరు కంపెనివారి

'మర్క-స్టయిలు'

ఫాంటెను పేనా

రు 2-8-0

మాత్రమే

రు 2-8-0

మాత్రమే

ధరమాత్రమే స్వల్పముగాని

ఉపయోగమున ఘనముయినది.

ప్రపంచములో ఫాంటెను పేనాలు చేయువారి
లో గొప్పకంపెని వారివలన ఈకలము మా కొరకు
ప్రత్యేకము తయారు చేయబడినది.

14 వన్న బంగారు పాళి

వేగముగ వ్రాయదగి యున్నది.

(555)

రు 2-8-0 మాత్రమే

నైస్సరు కంపెని లిమిటెడ్, మదరాసు.

ఈ క్రింద వివరింపబడిన ప్రదేశ	రు
అత్యధికత దేహబల ప్రాధిమ్యము	6.
కావలి	కాకి
బంగోలు	వేతాన, ము
బాపట్ల	తెనాలి తుని
గుంటూరు	(683) ఎలమంచి
బెజవాడ	అనకాపల్లి
పల్నూరు	విశాఖపట్నము
రాజమహేంద్రవరం	విజయనగరము
(686) భాషా సేవక సంఘము.	
202 MINT STREET, MADRAS.	
రు 100. బహుమానములు	రు 100
ప్రతి వారమున.	ప్రతి వారమున.
మొదటి తరగతి బహుమానము రు 20-0-0 చొ॥ 1 కి రు 20-0-0	
రెండవ తరగతి బహుమానము రు 15-0-0 చొ॥ 1 కి రు 15-0-0	
మూడవ తరగతి బహుమానము రు 10-0-0 చొ॥ 2 కి రు 20-0-0	
నాల్గవ తరగతి బహుమానము రు 5-0-0 చొ॥ 5 కి రు 25-0-0	
అయిదవ తరగతి బహుమానము రు 2-0-0 చొ॥ 10 కి రు 20-0-0	
ఈ బహుమానములను గోరువారు ప్రతి బుధవారము	
నాటి వార, ప్రానిక పత్రికలు చూడవలయును.	
ప్రతివారమునకు వ్యాసములు పంపినవారిలో ఉత్తము	
లయినవారి వివరములు ఇంతటిప్పుడే ప్రతిశనివారమునాటి	
పత్రికయందు ప్రచురింపబడును.	
ఈ సంఘమువారు ప్రచురించుచున్న గ్రంథములు.	
1. వేదవేదాంతములు	0.4-0
2. భౌతికశాస్త్రము	0.4-0
3. స్థానము	0.4-0
4. విభూతి, తిలకము, తమిళు	0.4-0

1915 సం॥ జూలై 30 తేదితో అంతమయ్యే 1324 ఫసలికి శ్రీ తిరుమల తిరుపతి వగైరా

దేవస్థానముల రొక్క జమాఖర్చులు తెలియగల గోప్పర (అబ్స్ట్రాక్టు స్టేట్ మెంట్)

జమ లేక వరుమానములు	బాబువారి మొత్తం	వెరశి	ఖర్చులు	బాబువారి మొత్తం	వెరశి
1 కానుకలవల్ల వరుమానములు:—			1 దేవస్థానముల దిట్టములు		21,036 14 11
a. రొక్కమున్ను, చలామణి నాణెమున్ను	1,88,846 11 2		2 కానుక బహుమానములు		379 10 —
b. గయిరు చలామణి నాణ్యముల విక్రయము	1,36,479 14 11	3,25,326 10 1	3 అజ్జిత విశేషపుత్తవములు వగైరాలుకు కాబడిన ఖర్చులు		2,631 10 1
2 అజ్జితంవల్ల వరుమానములు		1,01,705 15 2	4 పడితరం వగైరాలుకొన్న సామానుల క్రయం		1,12,133 12 —
3 దేవస్థానం సొత్తులవల్ల వరుమానములు:—			5 పల్లికువమ్మలు (మరమ్మత్తులు):—		
a. ఇండ్లు నేలలుయొక్క బాడుగలు	1638 12 3		a. నూతన పనులు	2,06,317 2 8	
b. ఇంగ్లీషు విద్యాశాలలవల్ల జమ	1346 10 9		b. మరమ్మత్తులు	15,875 15 8	
c. గవర్నమెంటు పత్రముల వడ్డీ	52150 — —		c. ఇతర చిల్లరపనులు	15,047 2 8	
d. i తిరుతని తాలూకా గ్రామాదుల వల్ల రివిన్యూ	206,540 6 9		d. మరమ్మత్తు శిబ్బందీలు, సాదల్ వారుదులు	3,466 14 2	
d. ii కచ్చినాడు తాలూకా ,,	125584 8 3		e. కొరముట్లు ఆయుధములు వగైరాలు	593 15 10	2,41,301 3 —
e. అరణ్యములవల్ల జమ	53 5 9		6 విద్యాశాలలు:—		
f. ఇతర బాబులు	2280 13 2	389594 8 11	a. ఇంగ్లీషు విద్యాశాలలు	6,075 3 9	
4 ఇతర చిల్లర వరుమానములు		1805 10 1	b. శ్రీవేంకటేశ్వర సంస్కృత విద్యాశాల	3,796 8 9	9,871 12 6
5 ధర్మశండు:—			7 శిబ్బందీలు:—		
a. వడ్డీలవల్ల జమ	1565 4 —		a. విచారణకర్త, ఖజానా, దేవస్థానముల ఆఫీసుల శిబ్బందీలు	61,776 7 9	
b. ఇతర బాబులు	368 — —	1933 4 —	b. డిటా సావల్ వారుదులు	35,020 3 5	96,793 11 2
6 అసాధారణ జమలు, కడకాలు:—			8 తాలూకాలు బాపత్తు:—		
a. కోర్టుఖర్చులు సహా కడకాలు వసూలు	13163 11 6		a. తిరుతని తాలూకా గ్రామాదుల వగను ఖర్చు	1,31,330 2 2	
b. బయాదుల జమ	635 9 10	13799 5 4	b. కచ్చినాడు తాలూకా డిటా	1,01,739 — 2	2,33,069 2 4
7 1324 ఫసలిలో వాపు చెల్లించిన నూతన డిపాజిట్లరు(16832-12-0 14170/-)		2662 12 —	9 ఇతర బాబులు:—		
8 వివరములు తెలియక పుంచినట్టి అమానత్తులు		1685 14 3	a. నగలు కొనుగోలు, మరమ్మత్తులు	4,302 15 4	
వెరశి జమ		8,38,513 15 10	b. ఫలములు, ఇండ్లుకొనుగోలు	5610-9-7	
సాలుగుజాస్తా శిలుకు		43332 9 2	c. గ్రామాదుల ఖరీది 26676-3-10	32,286 13 5	
వెరశి మొత్తం		8,81,846 9 —	d. గవర్నమెంటుకిస్తీలు, మునిసిపల్ కన్సులు	826 4 5	
సాలుగు జాస్తాసాలు మజకూరు శిలుకుల వివరములు:—			e. ఇతరఖర్చులు కోర్టుఖర్చులు సహా (3437-0-3)	18,918 — —	56,334 1 2
1. హుజూరు ఖజానాలో నిలువ	28525 9 6	87866 7 2	10 ధర్మశండు:—		
2. తిరుతనితాలూకా ఖజానా నిలువ	3013 14 7	509 7 10	a. లోకులవలన కట్టబడిన ధర్మశండు డిపాజిట్లల పైన రాగల వడ్డీలో చేయబడు ధర్మముల ఖర్చులు	1,926 3 8	
3. కచ్చినాడుతాలూకా ,,	219 11 1	116 9 —	b. ఇతర ఖర్చులు	207 3 9	2,133 7 5
4. విచారణకర్తలవారి పర్మెనెంటు ఆద్యాంన్ను	5000 — —	5000 — —	11 అసాధారణమైన ఖర్చులు, కడకాలు:—		
5. వాకసీకాని డిపాజిట్లు మొత్తం	5325 — —	7987 12 —	బయాదులు	1,743 12 2	1,743 12 2
6. వివరము తెలియక పుంచినట్టి అమానత్తులు	1248 6	2934 4 3	వెరశి మొత్తం ఖర్చులు		7,77,432 — 9
వెరశి	43332 9 2	104414 8 3	సాలుమజకూరు శిలుకు		1,4,414 8 3
			వెరశి మొత్తం		8,81,846 9 —

సామ్రాజ్య శాసన పథ.

ఆర్థిక ప్రముఖత పట్ల వివరము.

సర్వే విలియం మేయరుగారి యుపన్యాసము.

శ్రీశ్రీ మార్చి 1:—ఈశాసనము సామ్రాజ్య శాసన పథ సమావేశ ప్రావృత్తు రాజప్రతినిధి గారవ్యక్తిత్వ వహించి. సర్వే విలియం మేయరుగారు 17-18 వంతు మునకు ఆర్థిక పత్రమును ప్రవేశ పెట్టిరి. రాజప్రతినిధి గారి వర్గమున పెద్దపట్టు ప్రభియమునందెను.

ప్రశ్నోత్తరములు జరిగిన వెనుక ఉదయము 11-8 గంటలకు సర్వే విలియం మేయరుగారు లేచి ఆర్థిక పత్రమును గూర్చి యుపన్యాసించిరి.

వారి యుపన్యాసమునకు ప్రీతింది విషయములు ముఖ్యములు:—

1917-18 వ సంవత్సరము సంవత్సరము ఆర్థిక పత్రము నొసంగుటకు లేచుచున్నాడు. ఎప్పటికైనా ఈదినమును చర్చయింపదగినది. ఆర్థిక పత్రమును ప్రవేశ పెట్టుటకు ముందు ముఖ్యముగా శాసన విషయములను గూర్చి చెప్పవలసిందగును. 7 వ తేదీన శాసన పథ ముఖల సమావేశమున నవ్వకు చర్చ జరుగును.

ఆదాయముల స్థితి చాల తృప్తికరముగా నున్నది. ముఖ్యముగా రైలువే ఆదాయము గత సంవత్సరమున ప్రవేశ పెట్టుబడిన ఆర్థిక పత్రము నందుకంటె ఎక్కువగా నున్నది. పోస్టులు సేవిగన్న బ్యాంకు డిపాజిట్లు తగ్గవని మనము భయపడితిమి. కాని అవి క్రమముగా సాధారణ స్థితికి వచ్చి కొంచెము వృద్ధియైనవి. కరెన్సీ నోట్లు చెల్లించుట వృద్ధియైనది. సముద్ర వర్తకము, పెద్దతాకాలు లేకపోయినను, తృప్తికరముగా వృద్ధియైనది. సామ్య మారకముల విషయమున కొంచెము మార్పులు గలిగి వానివలన కొన్ని చిక్కులు గలిగినవి.

సిద్ధులవని ఆదాయము కాలమానపు వగతుల వలన కొంచెము తృప్తికరముగ నున్నది. సంవత్సరాంతమున వ్యవసాయ స్థితి కొంచెము సంతోషము గలిగించుచుండెను. కొన్ని ప్రదేశములందు వ్యవసాయ శక్తియులును తటస్థించినవి.

యుద్ధ సంవత్సరములవలన వర్తక సౌకర్యములకు విశేషముగా అభంగించుములు కలిగినవి. ముఖ్యముగా విశేష బరువు గల వాకాలు దొరకవలసివచ్చుచున్నది గలించినది. ప్రాంత రాజకీయ స్థితి ననుసరించి వర్తక సంవత్సరమున కొన్ని నిష్పంధము లేర్పడుట వలన వచ్చినది. శత్రు దేశముతోను, శత్రుత్వముతోను దేశములతోను శత్రు సంబంధము గల దేశములతోను వర్తక బాంధవ్యములు నిర్మాలు మొనరింపబడినవి. ఇందువలనను కొంత వర్తకము క్షీణించినది.

సామ్రాజ్య ఆదాయ వ్యయములు.

సామ్రాజ్య వ్యవహారములలో ఆదాయము 90 లక్షల పాను లెక్కన వచ్చినది. కాని వ్యయమును 40 లక్ష లెక్కన యైనది. అనగా ఆదాయముకంటె వ్యయము ఇంచు మించుగా 50 లక్ష లెక్కన యగును. కాని ఆర్థిక పత్రమునందు రూపాయి 826000 పాను లెక్కన యగునని మదింపు చేయ బడినది.

ఆదాయములో సగము రైలువే ఆదాయముల వలన (40 లక్షలు) వృద్ధియైనది.

వ్యయము ఆదాయము:— కలకత్తా యందు వేలముల వలనను, ఇంగ్లండు నందు అత్యుక్తము వలనను 866000 పానులు వచ్చినవి.

ఉత్పన్నల ఆదాయము:— బంగారము, బీహారు- ఒరిస్సా లలో ఉత్పన్నలగుటకులు తగ్గినందున, ఇదివఱకు దిగుమతి చేసికొనెను ప్రదేశములందు ఉత్పన్న వ్యయముగా పండించు కొనుచున్నారు. పంజాబు నుండి ఉత్పన్న చేయించుట ఎక్కువ యైనది. వెలలు చాల అధికయైనవి.

(ఉత్పన్న) పన్నులు:— 881000 పానులు. చక్కెర పన్నుద్రవ్యములు, కనీయనిక వస్తువులు మున్నగు వాని వ్యాపారమునందు పోకర్తములు కొంచెము బలముగా నున్నందుననే ఈపన్నులు వృద్ధియైనవి. పరిశ్రమల మూలమున తయారైన వస్తువుల మూలముగ 5 లక్షల పన్నులు వచ్చినవి. ప్రతిభో చేయబడిన వస్తువులు మున్నగువానివలన 259000 పానులు వచ్చినవి. వెండిగాక ఇతర లోహములలో చేయబడిన సామానాలవలన 230000 పానులు లభించినవి. ఎగుమతి సుంకముల వలనను ఆదాయము ఎక్కువయైనది.

టంక కాల ఆదాయము:— ఇటీవల ఎక్కువగా రూపాయలను అమ్ముచేయుచుట వలన 552000 పానుల ఆదాయము వచ్చినది.

పోస్టు తెలిగ్రాపుల ఆదాయము:— కాడ్డులు బిల్లులు మున్నగువి ఆధికముగా నుపయోగించుట వలనను, యుద్ధరం గమునకు పంపబడుచున్న తంతివాల్ల మూలమునను 300 వేల పానులు లభించినవి. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల ఆదాయములలో మనకు పొలున్న ఆదాయములను వృద్ధియైనవి. యుద్ధస్థితిల వలన బంగారము నందును బాంబాయి యందును వస్తువులు మున్నగువారి ఆదాయము లెక్కువగుటచే రాబడి పన్నుల మూలమున 550 వేల పాను లెక్కువ వచ్చినవి. మత్తు ద్రవ్యముల ఆదాయములవలన 170 వేల పానులను ప్రాంతల ఆదాయములవలన 170 పానులు లభించెను.

వడ్డీలక్రింద 338 వేల పానులు వచ్చినవి. ఈసంవత్సరపు రఫ్తు ప్రత్యేక స్థితిలవలన నిలువ సామ్య విశేషముగా నుండెను. ఆదాయము హిందూ దేశ కార్యదర్శిగారు తాత్కాలికముగా వేరుగానుంచిరి. కొంతసామ్యము వేపర్ కరెన్సీ నోట్ల మారకము నకు గాను గూడ నిలువయుంచుకొనిరి. ఇందుములమున మనకు వడ్డీలక్రింద ఆదాయ మెక్కువయైనది. ఈసంవత్సరపు ప్రత్యేక పరిస్థితులవలన 399 వేల పానులను వేపర్ కరెన్సీ విలువ తగ్గుటకు సరకులకు వేరుగా నుంచుకొనుచున్నాము. ఇది వేరుగా నుంచుటవలన, ఆదాయము కొంచెము తగ్గినట్లుకనవచ్చును.

వ్యయములు:— ఆర్థిక పత్రమునందు చెప్పబడిన మొత్తము కంటె 40 లక్షల పానుల వ్యయ మెక్కువ యగునట్లు కనబడుచున్నది. ఈవ్యయము ప్రైవేటులజీతములు మున్నగువానివలన ఎక్కువ యైనవి. అనగా ఇదివఱకు చెప్పబడినట్లు ఆర్థిక పత్రమునందు చెప్పబడిన మొత్తము కంటె మనకు 57 లక్ష లెక్కువ కావలయును.

రాష్ట్రీయ ఆదాయ వ్యయములు:— రాష్ట్రీయ లన్నియు మొత్తముమీద 306 లక్షల పానుల ఆదాయమును, 310 లక్షల వ్యయమును గలిగియుండునని ఆర్థిక పత్రమునందు చెప్పబడినది. అనగా 4 లక్షల వ్యయ మెక్కువ యగును. ఇది 4 లక్షలంత ఎక్కువగా నుండజాలదు. రూపాయి 358 వేలుండును, ప్రస్తుతము ఆర్థిక పత్రమునందు జూపబడిన మొత్తముల ప్రకారము 319 లక్షల ఆదాయమును, 304 లక్షల వ్యయమును ఉండును.

సామ్రాజ్య ఆర్థిక స్థితిలనుగూర్చియు రాష్ట్రీయ ఆర్థిక స్థితిలనుగూర్చియు చెప్పితిమి. పోస్టాఫీసు పెక్కు సుతో రూపాయలు యిచ్చుటవలన 43 లక్షలు వచ్చినవి ఆర్థిక పత్రము నందు తెలుపబడినది. ముఖ్యముగా 40 లక్షలనుగూడ దీనియందు జేర్చెదము. ఇట్లు చేసినయెడల బంగారు నిలువనను (గోల్డ్ స్టాండ్) 8 లక్షలనుండి ఈ ఋణమును తీర్చివేయుటకు కొంతసామ్యము చేయవలసివచ్చును. ఇంకను రావలసిన ఋణములనుండి 17 లక్షలు వచ్చును. ప్రత్యేక యుద్ధాదాయము క్రింద శత్రుత్వాకల బాడుగల మూలమున విశేషముగా సామ్య వచ్చును. శత్రువర్తక సంబంధముల సంఘముల పరిష్కారమువలనను కొంతసామ్య వచ్చును. ఇతర ఆదాయముల క్రింద 18 లక్ష లభికముగా చూపబడినది.

వ్యయములు:— రైలువేలవలన వ్యయములు 300 లక్షలగునని ఆర్థిక పత్రమున చెప్పబడినది కాని 15 లక్షల యగునని ఇటీవల మదింపు చేయబడినది. పెద్దతాకాలు మున్నగువాని వేర్వేరుచు విషయమునను వ్యయములెక్కువ యగును. పెద్ద ప్రయత్నము లన్నియు ముప్పాతిక మువ్వీసము పూర్తియైనవి. ఇంతయేగాక ఇంటినిరులలో ననేకులు యుద్ధ సంబంధమున పనిచేయుటకు నియమించబడిరి.

హిందూ దేశమునందలి ప్రైవేటులకుగాని, విదేశములకు పంపబడిన ప్రైవేటులకుగాని దుస్తులు మున్నగువానిని నిర్దిష్టములు టకు మనము 18 లక్షల పానులను వ్యయము చేయవలెను.

రాష్ట్రీయ సామ్రాజ్య ఆదాయము 70 లక్ష లెక్కువగా నుండును. ఈ ఆదాయముతో ఇదివఱకు చెప్పబడిన వ్యయములను, నేనలకు దుస్తులొకట వ్యయములను, భరింపవలసి వచ్చును.

ప్రస్తుతపు ఆకాశములలో మన మిష్టము ఇండియా పత్రములను చెల్లించుటయే కాక 70 లక్షల యిండియా బిల్లులను బంగారు మారకపు నిలువసామ్య బాకీని తీర్చివేయగలము ఇదివఱకు తీసికొనిన అవ్వలను తీర్చివేయుటకు 116 లక్షలు పట్టినది.

ఇంక మారకపు స్థితిలను పరిశీలింతము. యుద్ధరంధ్రమున మారకపు తగ్గు తగ్గిపోయెను. 1914 వ సంవత్సరము నుండి 1915 వ సంవత్సరము వఱకు లండనునందు ప్రతివారమును పత్రముల సమృద్ధులని వచ్చెను. 1915 వ సంవత్సరము జూను మాసమున మారక పుత్రేట్లు ముఖల తగ్గి పోయెను. రికర్ను పత్రములను ముఖల అమ్ముట ఆరంభించి, మూడుమాసములవఱకు జరిగించిరి. కాన్నిలు పత్రముల సమృద్ధులయినవి.

సిఫార్సులు కాగా ఆ అమ్మకమును కొంతకాలము సాగించిరి 1916 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి మార్చి వెలయుందు ఆ అమ్మకము చాలిందనెను. ఈ తరువాత ఆదాయముల వలన అమ్మకము తగ్గినా గను. డి సెంటరు వెల ఆరంభమున అమ్మకమువలన వారమునకు 20 లక్షల పానుల కంటె కొంచె మెక్కువ సామ్య వచ్చుచుండెను. వేపర్ కరెన్సీ నిలువ 14 కోట్లకు తగ్గిపోయెను. తరువాత అమ్మకములవై కొంచెము నిర్బంధము లేర్పడుటవలన యగత్యము కనపడెను. ఆ అమ్మకము అట్లే జరిగించినయెడల కరెన్సీ నోట్ల మారకమునకు సామ్య చాలకుండెయ్యుచును. అందువలన హిందూ దేశ కార్యదర్శిగారు అమ్మకములను 80 లక్షల రూపాయలకు మించకుండునట్లు చేసిరి. కాని మరుసటి వారమున ఆ మొత్తము 120 లక్షలయ్యెను. ఈ మొత్తము ముఖల మారలేదు.

ఈ సమయమునందు మనయొద్దనున్న 100 లక్షల పానులు విలువగల సవరలు యుద్ధ సంవత్సరముల వలన 80 లక్షలకు తగ్గి పోయెను. కాని మనయొద్ద ఇంగ్లండు బ్యాంకువారి 70 లక్షల పానుల బంగారు ఉండెను. ఈ మొత్తమును కరెన్సీ స్థితిల ప్రకారము ప్రజలకు లభ్యమగునట్లు ఏర్పాటుచేసితిమి. బంగారు అమ్మకమువలన సవరకు ఉండు 15 రూపాయలమారకపు రేటు మారినా గను. వేపర్ కరెన్సీ మారకమునకు నిలువ యుంచబడిన సవరలను కొన్నిటిని పీనికొకట నిలువ యుంచెదము.

యుద్ధ కాలమునందు నోట్ల మారకము విశేష సహాయకారియైనది. మారకమును ఏమాత్రమును తగ్గింపము. ఒక రూపాయకుకూడ నోట్లను సృష్టించు విషయమును గూర్చి రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములతో యోచించుచున్నాము. ప్రస్తుత కాలమునందు దిట్టి విషయములను సావకాశముగా యోచించి చేయవలెను.

హిందూ దేశము యుద్ధ సందర్భమున నొసంగిన ఆర్థిక సహాయము.

హిందూ దేశమున యుద్ధము సామ్రాజ్యమున కెంతటి ఆర్థిక సహాయము మొనరించినది? హిందూ దేశము చేయగలిగిన దానికంటె ఎక్కువ సహాయము చేయలేనని మాకదృశ్యకానక ప్రశ్నలు వచ్చినవి.

హిందూ దేశ శాసనపు 22 వ సెక్షను ప్రకారము మన సరిహద్దులకు బయటగల ప్రదేశములందు యుద్ధవిషయ వ్యయములను మనము భరింపవలసిన యవసరము లేదు. కాని ఇతర స్థలములందు శత్రు సేనలను తటస్థింపవలసివచ్చును, యుద్ధమును మాన్పుటకును సామ్య అతివ్యతిరేకముగా కావలసియున్నయెడల పార్లమెంటునందు ప్రజలసభవారి యనుమతితోనే సామ్య నొసంగవలయును. హిందూ దేశమునుండి బయటికి పంపబడు సేనల వ్యయములు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమువారివలననే యొసంగబడును. కాని ప్రస్తుత యుద్ధసందర్భమున విదేశములను పని చేయు హిందూ దేశ సేనలకు సాధారణ బత్తెములను మనము భరించుటకును తీర్మానించితిమి. ఈ తీర్మానమును పార్లమెంటు నందు రెండుసభలవారు సంగీరించిరి.

ఇట్టి శాసన సున్నంత కాలము మనము యుద్ధసందర్భమున వ్యయము చేయవలసిన సామ్యము తగ్గించుటకు గాని హెచ్చించుటకు గాని మన కధికారము లేదు. హిందూ దేశ సేనలను విదేశములకు పంపినను మనము వారికి ఇక్కడ ఉన్న స్థితిము లొసగుచున్నాము. ఇట్లు సంవత్సరాంతమువఱకు మనము వ్యయముచేసిన సామ్యము 190 లక్షల పానులు. కాని బ్రిటిషు సేనలు కొన్ని హిందూ దేశమునందు పని చేయుచున్నవి. వాని వ్యయములను బ్రిటిషు సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము వారే భరించుచున్నారు. ఈ సామ్యము తీసివేయగా మనము విదేశములకు పంపబడిన సేనల కొకటకు 115 లక్షల పానులను వ్యయముచేయుచున్నామని తెలుసు. 1917-18 వ సంవత్సరమునకు ముఖ్యము 40 లక్షల లీయవలయునని మదింపుచేసితిమి. దీనిని గూడ దానికి చేర్చవలయును. మన దేశమునందు పశ్చిమోత్తర పరగణాల ప్రదేశమునందు సేనల కొకటకు మనకు చున్న మొత్తము విశేషముగా నున్నది. పారశీకమునందు రాజకీయ వైషమ్యములవలన మనవై ముఖ్యము 1200000 పానులు పడును.

ఆంధ్రపరిశోధక మహామండలి:— ఈమహామండలి వారు పోతులమున స్థాపించిన “లిఖితపుస్తక మాతృగ్రంథాలయ” ప్రారంభోత్సవము మార్చి 6 వ తేదీన 3 గంటలకు తత్సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీరాజారావు వేంకటరమార మహిపతి మార్యారావు ఓహూర్ (వారి) యాజమాన్యమున వారి శ్రేష్ఠపుత్ర విద్యాభ్యాస మహోత్సవ సందర్భమున జేయబడును.

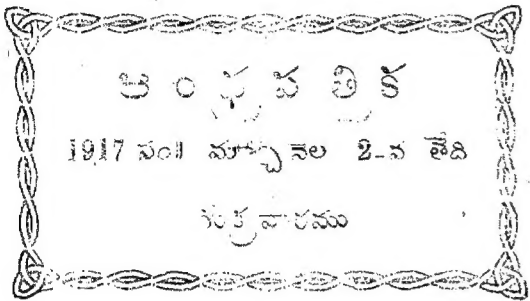
—(c)—

హైదరాబాద్, 1-3-17 } వి. సింగారావు,
1-3-17 } 1-3-1917
అధ్యక్షుడు హైదరాబాద్.

విద్యాభ్యాసమునకు.

విద్యార్థులకు	2
ప్రజలకు	3
సామాన్యజానమునకు	4-5
ప్రధాన వ్యాసము	
ఆదాయమునకు	6
వాస్తవము, వ్యాఖ్యలు	7
విశేషము, విశేషములు	
విశేషము, విశేషములు	8
విశేషము, విశేషములు	9
విశేషము, విశేషములు	10-11-12
విశేషము, విశేషములు	13

ఆదాయ వ్యయ నిర్ణయములు.

యుద్ధ మారంభమున తరువాతను సర్ విలియము మేయరు కోశవ్యవస్థలను మూడవసారి యుద్ధాచిత్తముతో నిర్ణయించుట సంభవించినది. వారి సంభాషణంతయునందు గల ఈ క్రింది భావములు బట్టెను సారాంశమును తెలుపుచున్నది. “ఈయేటి ఆదాయవ్యయవ్యవస్థలందు విశేషముగ క్రొత్తపన్నులు వేయుట గోచరము. ఇయ్యది సామాన్యలాభమునకు గాని మన దేశోపయోగమునకు గాదు. జాతీయ స్వాతంత్ర్యమును ప్రజాసభ్యతను సంరక్షించుటకై చక్రవర్తి యుద్ధమునకు బానుకొనెను. ఆ మహాసంగ్రామ నిర్వహణమునకై భరతఖండ మంతవరకు చేసిన సహాయమున కనుబాధముగ తిరిగి సహాయమును జేయ బానుకొంటిమి. ఇయ్యది ఈ మహాసంరంభమునందు భరతవ్యవస్థలకు గల పరమార్థమును తెలుపుచున్నది.” 1916-17 సం॥ సామాన్యదాయము రూ. 97,20,45,000 రాష్ట్రదాయము రూ. 47,92,65,000. ఆదాయపు మొత్తము రూ. 145,13,10,000. సామాన్య వ్యయము రూ. 88,50,75,000; రాష్ట్ర వ్యయము రూ. 45,58,50,000. వ్యయపు మొత్తము రూ. 134, 8,25,000 వ్యయము పోను నిలువ రూ. 10,94,85,000. అధికదాయమునకు ముఖ్య సాధనములు. రైలుబండ్లు 6,00,00,000, నల్లనూడు 1,29,90,000, ఉప్పు 1,54,70,000, కస్తూరి 1,33,65,000, బొగసాల 82,80,000, పోస్టు టెలిగ్రాములు 45,00,000, వడ్డీ 50,70,000, ఆదాయపు కన్ను 52,95,000. నిరుదు వేసిన క్రొత్తపన్నులవలనను రూ. 7,20,00,000 అధికదాయము వచ్చినది. వ్యయమునందు నధికమైన మొత్తము వ్యయమైనది. అందు నైస్యములకై 6 కోట్ల రూపము లధికముగ వ్యయమైనది. నైస్యములకై 1914-15సం॥ రూ. 29,77,40,000, 1916-17 సం॥ 38,92,50,000 వ్యయమయినది. యుద్ధమువలన నైస్య వ్యయము రూ. 8,28,10,000 హెచ్చినది. ఈవ్యయముపోను కేవలము సామాన్యదాయమునందు రూ. 6,55,00,000 నిలువ వచ్చినది. రాష్ట్రదాయము నుండి రూ. 2,25,00,000 నిలువ వచ్చినది. ఈ నిలువకు గారణము రాష్ట్రములందు వ్యయమును

తగ్గించుటయని కోశాధ్యక్షుడు తెలిపెను. ఈనిలువ సామాన్య యుద్ధమునకు సంబంధించిన చిల్లర అప్పులను తీర్చుటకును బ్రీటీషు వరిపాలనమునకు యుద్ధ నిమిత్తము సహాయమును జేయుటకును వినియోగపడినది. హిందూదేశాధికవ్యవస్థలు విశేషముగ హిందూదేశపు ముత్రిపై నాధారపడి యున్నవి. ఇంగ్లాండునందు నిర్ణయింపబడుచున్నవి. ఇంగ్లాండునందు వ్యయమునకై గత సంవత్సరమునందు 35 కోట్లరూపములు గావలయునని నిర్ణయింపబడినది. కాని గతసంవత్సరమునందు యుద్ధమువలనను ఈనిర్ణయములు జరుగలేదు. గతసంవత్సరమునందు ఇంగ్లాండునందు హిందూదేశపు ముత్రి రూ. 107, 25,00,000, వాడుకొనుట సంభవించినది. ఇందు ముప్పుదిరెండుకోట్లు సామాన్యవ్యయమునకుపోను కేవలము ద్రవ్యమునుండి బాకీలను తీర్చుటకు 16 కోట్లు 24 కోట్లు వెండినికొనుటకు పేషరు కరెన్సీ రిజర్వునకు 29 కోట్లు వినియోగింపబడినవి. ఈఅధికమైన ద్రవ్యము ఈక్రింది మార్గములవలన లభించినది. ప్రజల నిలువనుండి 49 కోట్లు నిలువనుండి 15 కోట్లు, వెండి నాణెములనుండియు పేషరు కరెన్సీ రిజర్వునుండియును 47 కోట్లు రూపములు హిందూదేశపుముత్రివశము చేయబడినవి. ఇంత ద్రవ్యము హిందూదేశపుముత్రి యధీనము చేయబడినను నాణెములు 62 కోట్ల మొత్తమునకు నిలువ యున్నవి. హిందూదేశపుముత్రి తావున నిలువ యున్న ద్రవ్యమునుండి 69 కోట్ల రూపములు బ్రీటీషు అప్పు పత్రములను గొనుటకై వినియోగింపబడినది.

యుద్ధారంభ దశయందు సామాన్యజాన సభ్యులకేగ్రీవముగ యుద్ధమునకై భరతఖండము సకలవిధముల దోడ్పడ సిద్ధముగ నున్నదని ప్రశంసించిరి. ఆతిర్గానభావము ననుసరించి యుద్ధరంగములందు బ్రీటీషు సామాన్యసంరక్షణమునకై పోరాడుచున్న నైస్యమున కగు సామాన్యవ్యయ భారమునంతను భరతఖండము భరించుచున్నది. ఇది లోగడగల నియమములకు విరుద్ధము. ఈ నైస్యముల వ్యయమునకై ఇంతవరకును హిందూదేశదాయము నుండి 17 కోట్ల రూపములు వ్యయమైనవి. రాగల సంవత్సరమునం దీవ్యయ మింకనునధికము గాగలదు. అర్బుదములరూపములు వ్యయముచేసి యుద్ధమునకు సిద్ధముచేయబడిన నైస్యముంతయును సామాన్యసంరక్షణమునకై రణరంగమునకు పంపబడినది. ఈవ్యయమునంతను పరిశీలించిన భరతఖండము సామాన్యసంరక్షణమునకై చేసిన సహాయమును సామాన్యసంరక్షణమైన ఏయితర రాజ్యమును చేయలేదని చెప్పవచ్చును. వలసరాజ్యములు సహాయము చేయుటకు బ్రీటీషు ద్రవ్యమును గోరుచుండగ హిందూదేశము స్వకీయ ద్రవ్యమును బ్రీటీషు రాజ్యాధికారుల వశమునందుంచినది. అయినను హిందూదేశము తగిన సహాయము చేయలేదని ఆక్షేపించెడి ఆంగ్లోప్రాండవులు గలరు. వారిని తృప్తిపరచుటకును భరతఖండము బ్రీటీషు సామాన్యమునకు సహాయము చేసి స్వధర్మమును నిర్వహించుటకును హిందూదేశ పాలకులు 150 కోట్లరూపములను అప్పుచేసి బ్రీటీషు పాలకుల కిచ్చుటకు నిశ్చయించిరి. ఈ మొత్తమును తలచినపుడు గుండెజల్లుచునుట సహజము. భాగ్యవంతముగాని హిందూదేశమున కీ మొత్తము అధికమని యనేకులకు శోచవచ్చును. ఈ మొత్తము ఒక సంవత్సరపు సామాన్యదాయమునకు రెట్టింపు అని సర్ విలియము మేయరుగారు తెలిపియుండిరి. రాజప్రతినిధి జనవరి మాసమునందు ఈవిషయమును హిందూదేశముత్రికి తెలిపినపుడు ప్రజాప్రతినిధులతో సంప్రతించి తెలిపియుండిన

యుక్తముగ నుండును. ఇపుడైనను ఈ వ్యయమును బట్టెనుండు జేర్చకను తీర్గానరూపమును బడసిన గౌరవవిహ్నుముగ నుండును. అధికారవర్గాభిమానులు ప్రజాప్రతినిధులతో సంప్రతించిన వారెట్లుపడియుండరు. సంప్రతించి చేయకుండుట వలనను దురభిప్రాయములకు గారణము గావచ్చును. బ్రీటీషు వరిపాలకులకు యుద్ధమునకై సమర్పింప దలచిన 150 కోట్లరూపములకును సంవత్సరమునకు 90 లక్షల రూపముల వడ్డీయగును. యుద్ధమువలనను అప్పునకు వడ్డీవలనను ఇతరవ్యయములు వలనను రాగల సంవత్సరమునందు రూ. 148,30,00,000 వ్యయముగ నని మదింపు వేయబడినది. ఆదాయసాధనములు గత సంవత్సరమునందు గల నెయ్యన్ని వ్యయమునకు దగిన యాదాయము రాజాలగు. వ్యయమునకు తగిన రాబడియుండుటకై రూ. 148,27,65,000 ఆదాయ మవశ్యరమగుచున్నది. ఈ యాదాయమును బడయుటకై కోశాధ్యక్షుడు క్రొత్తపన్నులను వేయుటకు నిర్ణయించెను. ఉప్పుపన్నును హెచ్చించుట ప్రజాక్షేమమునకు భంగకరమని కోశాధ్యక్షుడు విస్మయించెను. యుద్ధకారణమున లాభమును బొందినవారిపై నధికమైన పన్నును వేయుటనుగురించి యోచించి వసూలుచేయుట యసాధ్యమని విస్మయించెను. ఆదాయపుకన్నును 4 పైసలనుండి 1 అణకు హెచ్చించుటయును విశేషాదాయములపై ప్రత్యేకమైన పన్నును వేయుటయును అధికాదాయమున కొకసాధనముగ నిర్ణయింపబడినది. ఈమార్గమునుండి రెండుకోట్ల రూపములు రాగలవని మదింపు వేయబడినది. జనపనార ఎగుమతులమీదను పీచుమీదను గల 2-4-0, 0-10-0 రెట్టింపుచేయబడును. అందువలన 75 లక్షల రూపములు రాగలవు. బట్టలమీదను ఇదివరకు గల 3½ సుంకము 7½ కు హెచ్చింపబడును. ఇందువలన 150 లక్షల రూపములు రాగలవు. లాంకామైరు దూది యంత్రాధికారుల బలమువలనను బట్టలమీద నింతవరకును తక్కువ సుంకమును వేయుట యవసరమైనది. బట్టలమీదను పన్ను వేయుటవలన బట్టలపరిశ్రమ వ్యాప్తికి కొంతలాభము గలుగవచ్చును. ఎక్సైసు పన్నును మాత్రము తగ్గించుటకు వీలు లేదని మేయరుగారు తెలిపిరి. లాంకామైరు వర్తకులును వితరవర్తకుల వలె జూడబడుటయును వారినలన మనదేశోపయోగములకు ధర్మ విరుద్ధమైన నిర్బంధము తప్పటయును న్యాయానుకూలముగ నున్నది. ఈ మూడు క్రొత్తపన్నులవలనను నవసరమని వైన చూపబడిన రూ. 148,27,65,000 లభించునని కోశాధ్యక్షుడు నిర్ణయించెను. క్రొత్తపన్నులను నిర్ణయించుటకై కోశాధ్యక్షుడుచేసిన ఏర్పాట్లు మిగులసంతృప్తికరములుగనున్నవి. ఇవ్వగలశ్రీమంతులు విశేషలాభమును పొందెడి జనపనారవర్తకులు ప్రత్యేకలాభములను పొందెడి లాంకామైరువర్తకులు పన్నుల నిచ్చుటయును సంభవించుచున్నది. బట్టలమీదను పన్నును వేయుటవలనను ధర హెచ్చినను దానివలన ధర్మనిర్ణయమును స్వదేశపరిశ్రమలకు స్వల్పసంరక్షణమును నేర్పడుచున్నది. ఈ వ్యవహారములందు బీదలను బాధింపకను క్రొత్తపన్నులనునిర్ణయింపగలిగిన సర్ విలియము మేయరుగారు ప్రాండవుల కృతజ్ఞతకు బాతులు.

బ్రీటీషువరిపాలకులకు యుద్ధసాహాయ్యమున కీయదలచిన 150 కోట్ల రూపములందు కొంతభాగ మిదివరకు గతసంవత్సరమునందు వారు బాకీపడిన మొత్తమును తీసివేయవచ్చును. నిరుదు, బాకీపడిన మొత్తము ఈయేడు బాకీపడగల మొత్తము చేరికొని కోట్ల మొత్తము తగ్గగలదు. కేవలము

మొత్తమును అప్పుచేసి ఇచ్చుట కేర్పాటు చేయబడినది. 100 కి 5 వడ్డీ వంతు 1929 వ సంవత్సరము తరువాతను తీర్చుగల పద్ధతిని ప్రతములు అమ్మబడును. 100 కి రూ 95 నగతున సొమ్మును గ్రహించి కత్రము లీయబడును. మూడోవర్గలోగాని అయిదోవర్గలోగాని తీర్చుగల పత్రములు 100 కి 5 వడ్డీ వంతు విక్రయింపబడును. ఈ పత్రములమీదను ఆదాయపు పన్ను లేదు. ఈ పత్రములే కాకను ముగ్గుతరగతి ప్రజలు స్వల్పపాతములను చుకయోగించుటకై రోజు-బాతములు విక్రయింపబడును. ఈ బరాతములు రూ 10, 20, 50, 100 మొత్తములకు విక్రయింపబడును. ఇప్పుడు రూ. 7-12-0 ఇచ్చిన మొదటి యేడుచినరకు రూ 8-1-0 రెండవ యేడు రూ 8-7-0 మూడవయేడు రూ. 8-14-0 నాల్గవయేడు రూ 9-6-0 అయిదవయేడు చినరకు రూ 10-0-0 బరాతమును కొనినవారికి లభింపగలవు. గన్న మెంటు పత్రములను కొనుటకును వాయిదా లేర్పక పబడినవి. గవర్న మెంటు పత్రములు సముతము సులభముగ మారక మగునటులు బేరుపత్రములు సముతము అమ్మబడును. అప్పుపత్రములవిషయమై సర్ విలియము మేయరుగారు చేసిన ఏర్పాటు లన్నియును ప్రజల నాకర్షించుటకు దగినటులున్నవి. కోశాధ్యక్షుని ఆదాయవ్యయ నిర్ణయములు యుద్ధభితిని భరతఖండమునకును బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకును, గల సన్నిహిత సంబంధమునుబట్టి యోచించినపుడు సంతృప్తికరముగ నున్న వని గ్రాహ్య మగుచున్నది. భారతీయులు యుద్ధమునకుతగిన సహాయముచేయలేదని యసంబద్ధప్రలాపమును జేసెడివారిపుడైనను శాంతించెద రనియును బ్రిటిషుప్రజలు భరతఖండము చూపుచున్న త్యాగమును గ్రహించెద రనియును నమ్ముచున్నాము.

—o—

వికసీరు మహారాజుగారి యుదారభావము.

వికసీరు మహారాజుగారు బొంబయి అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ వారి ప్రతినిధితో జేసిన ప్రసంగము లండనుకు పంపబడి అచ్చటనుండి తిరిగి యిండియాకు తిరిగివచ్చుచున్న పంపబడినది. ఆ ప్రసంగమునందు శ్రీమహారాజుగారు హిందూదేశపు ప్రజలకును, సంస్థానములకును, బ్రిటిషు సమ్రాట్టునిగుండు గల పరమ రాజభక్తిని తెలియచిరి. సంస్థానాధీశులు సిపాయి కలహముల నాటకండుచు అన్ని యుద్ధములలోను నెట్లు తోడ్పడుచున్నదియు జెప్పినతరువాత వారి రాజ్యములను నెట్లు దిగి (బ్రిటిషు రెసిడెంటుల తొందరలేక) నేలకొననియవలయు ననియు, సంస్థానాధీశుల సభ యొక్కటి సంస్థానముల వ్యవహారములను ఇండియా గవర్న మెంటువారితోపాటు పాలించుటకుండవలయుననియు బలికిరి. సంస్థానములకు సంబంధించిన వ్యవహారములలో పప్పు రాజప్రతినిధిగారు తమ చిత్తము ప్రకారము నడువ వచ్చును. అప్పుడో ఒక సంస్థానాధీపతిని తొలగింపవలయుననను, ఒకమాన్యు సంస్థానములలో జేయవలయుననను స్వదేశాధీశుల సభవారి యనుమతిని గూడ పొందవలయును. ఇంతప్రభుభక్తిని, ఇంతవ్యాగశీలమును జూపిన స్వదేశప్రభువులు ఆ యధికారమునగోరుట కేవలము వ్యాధియుగ నున్నది. తన కన్యాశుమలజీవితవో ఒకబ్రిటిషు ఇండియాకాపు ప్రీవీకౌన్సిలునకును బోరవచ్చును. కాని ఆ యద్వైతము సంస్థానాధీశులకు లేదు. వారి సంస్థానములను నిలువజేయుటకును, జీవదీక్షకుటకును జలుగు ఆలోచనలు రహస్యముగ జరుగును. వ్యాధిసాగులలో బోరాడుటకు నది వారికి లేనేలేదు. వాంఛను కోరుకట్టి తమకు సంబంధించిన కార్యములలో తమ సాటివారి నాలోచించి పని చేయుచు నున్నాము. అయితే, బ్రిటిషు ఇండియాపాలనము నందు ఈరాజులకు శోక్త్య ముండరాదు. అట్లుండదనియే మొన్న డిల్లీలో సమావేశమయిన సభ యందు రాజప్రతినిధిగారును, గవర్నార్లుగారును నెలవిచ్చి యుండిరి. బ్రిటిషు ఇండియాపాలనము నందు భాగము కావలయునని స్వదేశాధీశుల లక్ష్యము. అడిగి పప్పుడు బ్రిటిషు ఇండియాప్రజలు స్వదేశసంస్థానముల పాలనమునకు కనుట భాగవేయమండవలయునని తప్పుకొనిరికదా. వికసీరు మహారాజుగారు బ్రిటిషు ఇండియాప్రజలకును, స్వదేశ సంస్థానములకును, పూర్వ స్వపరిపాలనమును కాలానుగుణముగ నొసంగుటయే బ్రిటిషు పాలకుల యభిలాషయని నూచించిరి. “హిందూదేశపు రాజులును, ప్రజలును బ్రిటిషు

పాలకుల అనుసంధముక్తింద వారి కార్జునియ వారు నిలబడు తల్లిని గలిగియుండుటయే ఇండియా ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయమునట్లనేక నూచనములు పొడగట్టుచున్నవి.” అని శ్రీ వారు నెలవిచ్చిరి. “ఆగమ్య స్థానమున జేరుటకయి స్వదేశ పరిపాలకులు ఇండియా గవర్న మెంటుతో చేతులు చేతులు కలిపి నడువవలయును కోరికలను గలిగియున్నా” వని సభా రాజుగారు వాదించిరి. స్వదేశాధీశు లిట్టి ప్రజలయిన యభిలాషను గలిగియుండుట వ్యాధియు, ఉచితము. బ్రిటిషు రెసిడెంటు మహారాజులను కలుబొమ్మల నాడించి నట్లుడిందునియును ఘోషించి. మహారాజులు విద్యాధికులును, జేతాభిమానులును, సామ్రాజ్యాభిమానులును, కళాప్రిభువులును నగుచున్నారు. పూర్వపు రాజనీతి కంస్థానములమీద నికముం దినుచుండుమును జెప్పును. వారిదేశమును ఒకరిహస్తాక్రింద నుండక స్వేచ్ఛగా నేలుకొనవలయునని వారు కోరుచున్నారు.

ఈసంబంధమున ముమ్మొకసంగతి ముదహరింపవలసి యున్నది. యాక్టుమైరు పోర్టుపత్రిక మొక్క లండను లేఖకుడు ఇండియాను సులభముగ నేలువద్దని ఎవరో కనిపెట్టెట్లు వ్రాయుచున్నాడు. కలకత్తా, బొంబయి, మదరాసుగవర్నములు తప్పు మిగిలిన దేశసంతయు వివర జింపబడి అనేక నూతన సంస్థానాధీశుల కొసంగ బడుటకు. ప్రతి సంస్థానాధీపతికి “సలహా నొసంగుటకు” ఒక బ్రిటిషు రెసిడెంటు ఉండుటకు నై మూడువృత్తములును వేరుగండి పోర్టుగ స్వపరిపాలనమునగలిగి యుండు నట. ఈ వృత్తములకు స్వపరిపాలనము నొసంగుట వారి మీద దయయుండిగాదు. నేలకు నేలు అండ్లయు లీ వృత్తములలో వర్తకాత్మకై కాపుగనుండును. అప్పుడు వారు స్వదేశ రాజులపాలనమున కంగీకరింపదని వీరిని స్వతంత్రవృత్తములుగా జేయవలెనని కాబోలును ఈ సంకల్పమును సామ్రాజ్య మహాసభలో జరిపించెదరని అనుకొనుచున్నాడు. ఇండియాపింఛను బుచ్చుకొనుచున్న దొర లిదన కట్టి సంకల్పములనే పత్రికలలో జరిపించి యున్నారు. ఈ సంకల్పము స్వప్నములో నయినను ఈదేశ నలుటకు వీలులేదు. భాగ్యము విద్యాధికులు కొందరతె అట్లు పడగలరు. స్థానిక రాజుల నేర్పాటుచేసి, కీలు బొచ్చులవలె వారి నాడించుచు అన్ని అధికారములను రెసిడెంటుచు కొనును. ఉత్తరవాదములుచుట్టు కాయనకుండవు. కాసనసభలు మొదలగు ప్రజాపరిపాలనాయుధములు అంత మొందును. పండ్లండెడ కత్తాపు మహమ్మదీయ ప్రభుత్వమునకు దేశము నూటోపును. ఆహా, విద్యాధికుల నణచినేయుటకు ఈ సులభపాతమును వెలికిన మహామహుల బుద్ధిని ఆశ్చర్యదాయమున సరిగ కొనియాడగలరా!!

పయిసాఫంతు

ఈ పయిసాఫంతు మహారాష్ట్ర దేశమందు స్థాపింపబడినది. ఈనిధిస్థాపకులు అనంతాడి దామోదర కళేగారును వారి మిత్రులును ఇంటింటి దిరిగి ఒక కాని నొప్పున సొమ్ము పరకాచేసి కొన్ని సంవత్సరములలో 80,000 రూప్యములకు జను చేసిరి. ఈ సొమ్ముతో నేమిచేయవలయునా యని దిగ్భాలోచనమును జరిగినది. చిట్టచివరకు పూనాజిల్లాలో తళేగాములో నొక గ్లాసుకర్మాగారమును స్థాపించుటకై నిశ్చయించుకొనిరి. పరదేశములలో గ్లాసు నిర్మాణ విద్యను నేర్పుకొని వచ్చిన ఈశ్వరనాగుగారి కీ కర్మాగారాధ్యక్షత నొసంగిరి. ఆయన కొంతమంది జనానియు సహాయకులతో పనిని ప్రారంభించెను. మరి కొంతమంది మహారాష్ట్ర యాననులగు గూడ తర్ఫీరుచేసెను. కొంత కాలమునకు జనానవారితో ననసరము లేక పోయినది. వారు స్వదేశమునకు వెళ్లిపోయిరి. వారిక్రింద పనిని నేర్పుకొనిన సహారాష్ట్రు లన్ని పనులను చక్కగా జేయుచున్నారు. కొంత మంది పడుచువారు 40 మొదలు 60 వజరును జీతమును సంపాదించుచున్నారు. ఈ కర్మాగారమును కట్టుటకయి 37,860 రూప్యము లయినవి. ఈ సొమ్ముతో 14,298 రూప్యములు పరిశోధనములక్రింద కర్చుపడినవి. 23,562 రూ.లు కర్మాగార నిర్మాణమునకును యంత్రములకును అయినవి. ఈయంత్రాల యను జయప్రదముగ పాగుటకు ప్రారంభించిన తరువాత ఈశ్వర దాసుగారికి కవులు కొసంగబడినది. 30,000 రూప్యములమీద నాయన యేడాకి 100 కి 4 రూప్యములు వడ్డీ యిచ్చునట్లు పాటు చేసిరి. బొంబయి ప్రభుత్వమువారు గవర్న మెంటుకు కావలసిన గ్లాసు సామానులను ఈతళేగాము కర్మాగారములోనే కొనవలసినదనియాహించిరి. బరోడా, మైసూరాదు పాలకులను నిచ్చటనే వారి సంస్థానములకు సాగుగిని కొనిప్రోత్పాదించుచున్నారు. పయిసలతో స్థాపించిన ఈ కర్మాగార మిట్లు వృద్ధిలోనికి వచ్చి పట్టియందుటకు మహారాష్ట్రప్రజల దేశాభిమానమును చాటుచున్నది.

ఈ గ్లాసు ఫ్యాక్టరీ బొంబయి సాగుచుండుటకైదే పయిసాఫంతుకు సహాయ మునగుచున్నది. కొంత సొమ్మును చున్నారట. ఈనిధి నెలయిన వృద్ధిచేయవచ్చుననియు, దేశ సహాయ మింక ఎవరూ నరుచును కావ్యవస్థలు వ్రాయుచున్నారు. ప్రస్తుతము వారకేవలమును కలవు. (1) రెసిడెంటు గ్లాసుసామానును నేనుటకుండు ప్రస్తుతము కర్మాగారముతో పనిని నేర్పుకొనుచున్న విద్యార్థులకు కట్టెడు చేయుట (2) క్రొత్త విద్యార్థులను నేర్పుకొని కీలుబొమ్మల చేయుట (3) నాణాకియిన కలకుండు ముగ్గు సాంప్రది చేయుట (4) కర్మాగారము (5) గ్లాసుఫ్యాక్టరీ కొక వివామెట్లు సామానులను నేయు యంత్రాలయమును కలవు. ఈ మారవాలచుచున్న కర్మాగారము చేర్చు కొనుటకయి మహారాష్ట్రము చేయుచును. ఈనిధి స్థాపకుల స్వదేశ ప్రభుత్వమును స్పృశింపవలయుకర్తవ్యము మెంటుచే నొక కట్టెగాని వడ్డీయు దేశములో స్థాపించుటకయి యావలను నిచ్చుచుచేసి మహారాష్ట్రమును నేయుచున్నాను. (6) రెసిడెంటు దేశములో గ్లాసు కర్మాగారము సాగదని ఈ ఫ్యాక్టరీలోని పింపక పూర్వము ఒక సామానాని మనకుక కార్మికులకు కియాలజిచ్చు; ఉభిద్రాయ మొనంజెడు. కాని పండితుల వారి మాటలు అన్యతము లయినవి. ఒక్క సముచితపద్ధతిలో గాని కచ్చి వారిని ప్రస్తుతము 78,430 రూప్యముల వడ్డీను జెచ్చిన మా మహారాష్ట్ర సోదరుల దేశాభిమానము నభివంధించుచున్నాము. ఈ పయిసా ఫంతుమొక్క యేడు సంవత్సరముల వారిప్రము కొంతయు పూనాలోని కార్మికులకు (వారి ప్రతి దేశాభిమానము నునకులయు నని కోరుచున్నాము.

జెనంటుగారినిగూర్చి ప్రశ్నలు.

గౌరవనీయులగు భండాగారు నిన్న శ్రీమతి అనిబెంటుగారినిబొంబయి, మధ్యపరగ జాలలోనికొకరుండెడ ప్రభుత్వముల వారేలే చేసిరిని సామ్రాజ్యసభలో ప్రశ్నించెను. వారికి ఏకమైన సమాధానమును దేశాంగవంత్రి కే.రెజిస్ట్రార్ల వాడకుగా కొసంగిరి. మధ్యపరగ జాల ముఖ్యకార్యదర్శి స్టోకాకు గారి సమాధానము గూడ ప్రచురింపబడినది. బొంబయి ప్రభుత్వమువారును, మధ్యపరగ జాలవీరకమువారును ఈనిశ్చేష్టా అనుపంపక పూర్వము ఇండియా ప్రభుత్వమువారివద్దగా వాదము సరేయని యనిట! జెనంటువీరసాని తనప్రతికలలో తనమీద ప్రయోగింపబడుచున్న యాజ్ఞ లన్నియు సింహానుండి మరలుచున్నవనిచూ, లేక సింహప్రభువుల యుద్ధమువారిద నచ్చుచున్నవనిచూ వ్రాసిన వ్రాతలు నిజమయినవి. జెనంటువీర సానియొక్క ఫలాని వ్రాతగాని, ఫలాని యుధునాగముగాని వోష భూయిష్టము యున్నదని ప్రభుత్వమువారు ప్రేమ పెట్టి చూపింప జాలరట; కాని ఆ వ్రాతల, ఆయుధనాగముల భారణి మొత్తముమీద సుదీక పూరించు యున్నదని వారి యభిప్రాయము. ఉపన్యాసముల భారణి, వ్రాతలభారణి ప్రభుత్వము వారికి గిట్టకపోవుటకు కాగణము వారి చేరినంద యుద్ధము వచ్చినట్లు. ప్రయోగించుటకు కాగణినిచ్చి లి. కలములుండుటచేతనే గాని మరి దేరింపక గారు. సర్వసాధారములను గల పాలకులకు స్వతంత్రతనుగూడ విధము. సభ పడకున్నప్పుడు భద్రాజులకు తిప్పు చుక్కెరికిని కాపుడ బోదు. వాక్యాంతర్వైయు, ప్రతికా స్వాంతర్వైయు నడచేతములో నెంచి ఆ ఘోరమయిన క్షితికి వచ్చిపో వినివలన బోధ పడుచున్నది.

కావలిగారు ఆమెరికన్ బాక్సిట్టు మిషనువారు రెండవ తరగతి పాఠశాల భవనమును నిర్మించుటకై యగు ప్త్యములో రూ 14,445 గవము నిర్మించు పాలకు లంగీకరించిరి.

గత సంవత్సరమునందలి వారలవలన కావ్యోద్యమము పోజాలని వాగులు రూ 25 పెట్టించకను ఈ యేడు కావ్యోద్యమమున వెళ్ల నచ్చు నని పాలకులు తెలిపిరి.

విశాఖపట్టణ మండలమునందలి తెల్లాయు సర్పిలకు గ్రామములు గ్రామ మునకుకొత్త కావము ననకరింపి వ్యవసాయముల నడిపించుటకు పాలకు లాజ్ఞ నొసంగిరి.

జడ్డిమెంటులు కైరా దస్తానెజులు ముక్రీత నగుటకు నిర్ణీతమైన భవన పుటకు 0-15-0 బడులు 0-13-0 నిష్కయింపవలయు ననియును అచ్చు మాన్యుటకు పలు మార్చవలయుననియును మైక్రోస్కోప్ దొరతనమువారికి కిచ్చారము చేసినది.

విదేశీ వాణిజ్య సంస్థానము

మొక్క కోలో జర్నలు కుట్టలు

రవ్యావారు రుమేనియావారికి లోడ్డుదుట—వాగ్దానము

గొమ్మకోరును జర్నలులు ముద్రలు—వివరములు—బ్రిటిషువారి కఖండ విజయములు

ప్రెసిడెంటు నిల్వగారు పక్షపాతి అని జర్నలు చాన్సులరు నిందించుట

(రైలు రు విజన్సీ.)

జూలై 28

అహార పదార్థముల నిర్బంధము

లండను, ఫిబ్రవరి 28:—అహార మైన ఆహారమున పోషక విధానము నిర్బంధించి పోషకములు ప్రజలనబిడలో జాగ్రత్తగా నుడివరి.

ఇండియా దొరతనమువారి యుద్ధవిరాళము

లండను, ఫిబ్రవరి 28:—ఇండియా దొరతనము వారి యుద్ధవిరాళము 19 కోట్ల పావల విరాళమును కృతజ్ఞతతో స్వీకరించినది ఇండియా దొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

బారిటీయ ప్రెసిడెంట్ గారి ప్రశంస

లండను, ఫిబ్రవరి 28:—ప్రెసిడెంట్ గారి ప్రశంసము కలెంటు లో ప్రకటించబడినది. ఆఫ్ఘెనిస్థాన్ కలెంటు ప్రభువు మున్నగు బారిటీయ ప్రెసిడెంట్ గారి చాల ప్రశంసకు పాత్రులైరి. గిల్బర్టు ప్రెసిడెంట్ గారి గూడ ప్రశంసించ బడిరి.

అగోనియా నాక

లండను, ఫిబ్రవరి 28:—నావికులలో 185 మంది దట్టి నువ్వులతో బిర్రులును కట్టిరి. వెనక కొద్దితో కొట్టి బడిన ప్రాంతానియా స్త్రీయలతో నత్తును నారు మీలో ని త్తును చాలించి గలరు.

అగోనియా నాకను గుండుసారులు బార్బెడోతో కొట్టిరి. మొదటిదెట్టు వెనుక ప్రక్క తగిలినది. ప్రయాణికులను నావికులను రెండింటిని పోపుటకు అన్ని దిశములను అన్ని దిశములను కొట్టిన ఆట్టాపించుట. నాక ప్రక్క కొరిగి చితికిబడి పోయిన మునుపానెను. పడమట దాపున నిర్మితాంతిలో స్పష్టముగ కనబడుచున్నది. శత్రువులు రెండవ నాక లో కొట్టినట్లుగా కనబడిరి. అది ఇంజనుగడికి తగిలినది. స్త్రీయల నేటనే ముగిసినది. కొట్టిన చాలమంది యుద్ధాగ్రు లను చూచుచుండిరి. చరి కొంతసేపటికి స్త్రీలతో నిండినయొక పడవను జూరగొని రేలి కొట్టిన ఎక్కడ అని అడిగెను. స్త్రీయల నేటనే ముగిసినది. అంతర్గామి ఆవృత్యమైనది. ఒక రుద్రులలోనాని స్త్రీయలను దమలతోనా బాటయము లతోను చక్కగ మునుచున్నది. మున్నట వారు కాపాడబడిరి.

ఒక పడవలో 31 మందియుండిరి. వీరినిండ్ల నీరునిండ్లనడిచి. వీరిలో 7 మంది కొరకు బారి చనిపోయిరి. ఈ 7 గురిలో ఆమెరికా దేశపు స్త్రీలు ఇద్దరు. ఈ పడవను దిం పికపును స్త్రీయలకు కొట్టికొని పలకలు కడిగినవి. పడవ చుక్కలై లేచింద కొట్టికొని పోయినది. నీరు నిండినది. కాత్రి 10 మంది మొదలు మరునాడు మధ్యాహ్నము 3 గంటల వరకు పడవలోని వారా నీటిలో మునిగి యుండిరి. అందరను వంగల పోగు బడిరి. కేటములు పడవమీద నుండి పోవుచుండెను. చనిపోయిన వారి శవములు నీరు నింపుకొనిన ఓడకు మరింత బరువని సముద్రమున త్రోసిరి. ఆంగ్లదేశమున నివాసము చేసికొనగోరి వచ్చుచున్న స్త్రీ యువు లిరువురి లో యువుడు చనిపోయెను. నా ప్రక్కను గూర్చున్న స్త్రీ యొక స్త్రీయని మరణమును కనుగొని చూడవలసి వచ్చెనని మత గురువు మడిచెను.

ఒక వారమున ముంచబడిన నాకలు.

లండను, ఫిబ్రవరి 28:—ఫిబ్రవరి నెల 25 వ తేదీతో నావికుల వారమున అన్ని దేశముల వాణిజ్య నాకలు 100 టన్నులకు పైబడినవి. దేశనాకలు రేపు పడవలు నాక 2280 బ్రిటను కెన్సు 2281 బ్రిటను నుండి వెళ్లెను.

గనుల—అంతర్గామిలవలన ముంచబడిన 1600 టన్నుల

మొదటి బ్రిటిషు వాణిజ్య నాకలు.	15
1600 టన్నులలో బడిన నాకలు.	6
కొట్టబడిన మునుగని బ్రిటిషు నాకలు.	12
ముంచబడిన చేపల పడవలు.	4

ప్రాన్సు

ప్రాన్సునందలి బ్రిటిషురంగము

లండను, మార్చి 1:—జర్నలు గొమ్మకోరు కోటను వదలుట వారు తగ్గమునగూడ పలాయన మగుటకు ప్రారంభ మగుటచే నది ముఖ్యరంగము. ఇచ్చటగూడ జర్నలులు పూర్తిగా ధ్వంస మొనరించిరి. గోతులను ప్రేల్చిరి. చెట్లను దారికడ్డముగ పడగొట్టిరి. స్వర్ణపోకగనే ప్రేలదగిన మాయ ఏర్పాటు కందకములలో చేసిరి. నిన్ను బ్రిటిషువారు వదల కుండ వెంటదరుముటచే వెల్లడియైతే మధికముగ జరిగినది. సోమరంగమున మాపక్షిని చక్కచేయుటకు సెయిలీ సెయిలి సెయియొద్ద తలపడుటకు మేము ఏర్పాటు చేసెదమి, శత్రువులు తమకుగల ఆపదను గ్రహించి అత్యవధియగుటచే ధ్వంసముచేయ విలు లేకచాల సామగ్రిలను వదలిపోవుచున్నారు. సోమవారము నాడు రాత్రి బ్రిటిషు వేగుసేనలు గోమ్మకోరును సమీపించు నంతలో శత్రువులు గుండ్లవన్నమును మరపించి తమయొనికిని స్పష్టపరిచిరి. వెంటనే ఆస్థానమునై మాఫిరంగులను గురిపెట్టి రాత్రియంతయు కాల్చిలిమి. వేకువను బాంబులను ఫిరంగులను బూని ఆచటికిపోయి చూడగ నది నిర్మానవ్యయగనందెను. ఆరెంటురీసు యొద్ద ఆస్ట్రేలియానా కొక్క యురుకున చూడవ మరుగవరకును త్రోసికొని పోయి పరుగుచున్న శత్రువులను చెల్లాదెదరు గావించిరి. మిమ్ముట వారు గోతులపై బాంబులను వేసి 20 మందిని పట్టుకొనిరి. మొత్తము 250 జర్నలుల శవములు కందకములలో నుండెను అని విలేఖరుడు వ్రాసెను.

గత నెల 28-వ తేది యుద్ధమున సెయిలీ సెయిలి సెయిలు ఈశాన్యమున బ్రిటిషువారి కందకమును 84 గురిని వశపరుచుకొనిరి. గొమ్మకోరు, లిల్లాయి, పోసోనాట్టులను పరగకందకములను మా వశమైనవి. గొమ్మకోరుకు ఈశాన్య మున 1000 గజములు ముందునకు మాపక్షిని జరిపిలిమి. క్లర్ గమీషనున దాడినలిపి రెండవపక్షిని చేరితిమి. అగ్రానుకు ఈశాన్యమునను దెన్నుకు నైరుతి పట్టునములను గల స్థానముల నాక్రమించితిమి. ఆరెంటురీసుకు ఈశాన్యమున మే మొక దాడిని నిలువరించితిమి అని అధికారులు ప్రకటించిరి.

ప్రస్తుతము ఆంగ్లపక్షి గొమ్మకోరు కుత్తమున పూర్తి సో, అచిటులి వెటిలు, బిగ్గిసు, లిగ్గి, లమిగుగా ప్రాన్సు లాయి, లెసుబోఫ్ఫులకు మధ్యగానున్నవి.

నాకా విమోచనముల దాడి.

లండను, ఫిబ్రవరి 28:—గత నెల 25 వ తేదీని సార్వజ్ఞు కొనుకు ఆగ్నేయమున బ్రిటిషు ఇనుప కర్మాగారముపై నాకా విమోచనము బాంబులను వదలెను - చాలవిమోచ యుద్ధములు జరిగినవి. ఒక శత్రువిమోచనము నేలగూలిన దని నాకాదేశము వారు ప్రకటించిరి.

జర్నలుల పలాయనము

లండను, ఫిబ్రవరి 28:—26 వ తేదీని విలేఖరు డిలుల వ్రాసెను. గొమ్మకోరు ప్రాన్సులోయలకు నడుమ నున్న రంగ మునం దంతటను జర్నలులొకను పారిపోవుచున్నారు. అన్నికడ లను బ్రిటిషువారు వెన్నంటి తరుముచున్నారు. నేడుకొద్దిగా వ్షము తెరపియిచ్చినది. 10 దినములకు నేడు ఎండకనబడినది. విమోచనములు వైకి లేవగలిగినవి. శత్రు సేనల పోకడల తెలుపు

భాయాపటములను విమోచనములు గొని వచ్చినవి. జర్నలులు బెల్జియమున నిలుచుటకు బ్రిటిషువారి రహకాశము కలుగ నిచ్చుట లేదుగాన వారు అగ్రాను కేంబ్రిలు స్థానమునకే పోవుదురని మన మిప్పుడు నిర్ధారణగచెప్పవచ్చును. ఈ పలాయ నము వలన వారి పూర్వ నిర్మాణమున కనుకూలము కలుగు నేమా గాని వారు పలాయనము నొప్పుకొనుట కిది మొదటి సారియగును. ఇది బ్రిటిషు వారి కఖండ విజయము.

పరాన్సు బ్రిటిషు సమావేశము.

పారిసు, ఫిబ్రవరి 28:—ఫిబ్రవరి 26-27 తేదీలయందు కేరెలో నీడమానేశము జరిగినది. బ్రయంతు, జనరలు లీనాట్టి, జనరలుని వెల్లి, గార్డెస్ ప్రాన్సుపక్షమునను లాయకులబార్డి, సర్వీలి యంగాబద్ధులు, సర్వెయింగు పేగు, గార్డెస్ బ్రిటనుపక్షమునను వచ్చియుండి రని అధికారులు ప్రకటించిరి.

ప్రెసిడెంటు పయన్ స్కెరుగారు

పారిసు, ఫిబ్రవరి 28:—ప్రాన్సు మెసపాటమియా లలో గొప్ప విజయములు కలిగినందులకు బార్డి చక్రవర్తిగారి నభినందించుచు ప్రెసిడెంటు పయన్ స్కెరుగారు లేఖను వ్రాసిరి

అమెరికానాక ప్రాన్సు చేరుట.

బోస్టన్, ఫిబ్రవరి 28:—అర్జియన్సు అను అమెరికా స్త్రీయరుకు గొప్ప స్వాగతి మొసగుబడినది. ప్రెస్టెర్ గారు ప్రధా నోద్యోగులతో నాకవైకి వచ్చి మిసాహాస్ కాన్యము ఉత్తర కిరాతుల నోడించుటయే అని క్లాఫుంచిరి. వారు పూరేగింపు తో కెప్టానును పురమందిరమునకు గొని పోయి విందుచేసిరి. ప్రజలు గుమిగూడి జయజయ ధ్వజముల నొనరించిరి.

రుస్యా

డ్యూనూ

మెట్రోగ్రాడు, ఫిబ్రవరి 28:—రుస్యా రాజ్యాంగ సభ మరల సమావేశమైనది.

శత్రువులు గుట్టులను వశపరిచుకొనుట

లండను, ఫిబ్రవరి 28:—శత్రువులు జకోబెన్ కింపోలంగు కోడ్డుకు రెండుప్రక్కలను తలపడి వలేపుట్టాకు నైరుతిని రెండు మైళ్లలోనున్న మెట్టలను వశపరుచుకొనిరి. మేము మరల తలపడి కొంతభాగమును వశపరుచు కొంటిమని రుస్యావారు ప్రకటించిరి.

బాల్కను

వశులైన గ్రీసువారు

లండను, ఫిబ్రవరి 28:—కానలాలో వశులైన గ్రీసు వారిని శత్రువులు కొయిరివిట్టవండు నిష్పంధమున చుంచిరి. వారు నేనానిపట్ల సభికాగ్రహ భరతులగుటచే నతడా పరి సరమునుండి పోవలసివచ్చినది. ఆహారాగ్రహమును అసంతృ ప్తియు చాల తిరుగుబాటులకు కారణ మయ్యెను.

అమెరికా

అమెరికా యుద్ధశాసనము.

వాషింగ్టను, మార్చి 1:—ప్రతినిధి సభాసభ్యులువారు శాసనమున కొన్ని సవరణలను చేసిరిగాన రెండు సభలవారును కలిసి శాసనమునుమరల వ్రాసువలసిన ఆవశ్యకత కలుగగలదు.

గెర్రుగారు

కొరున్నా, మార్చి 1:—ఇస్థాంబూ ఇజతెలుకాకలో గెర్రుగారు బయలుదేరిరి.

అమెరికా వాణిజ్య నాకలలో ఫిరంగులన మర్చుట

వాషింగ్టను, ఫిబ్రవరి 28:—అమెరికా వాణిజ్యనాక లలో ముందు వెనుకల ఫిరంగుల నమర్చుటకు నే నేటుదిదేశ గంభుమువారి రంగీకరించి విల్సనుగారి కధికారమును 4 కోట్ల పానులు నొసంగిరి. లెక్కినసాధనముల నుపయోగించుటకు గూడ సభికార మియ్యబడినది.

కొంటు బెరను ప్రాప్తి.

హాలిఫాక్సు, (నోవాస్కోషియా) ఫిబ్రవరి 28:— “ప్రెడిక్టెనిమిది” అనునాకలలో నిరంధు బయలుదేరి వెళ్లెను

మొసపాటెమియో

మొసపాటెమియో రంగము

చాలసాత్రు దొరకుట

లండను, ఫిబ్రవరి 28:— సోతవారమునాడు శత్రువులకు విరామము కలుగనియ్యకుండ తలమితిమి. మైగ్రీసుకు ఎడమతట్టున కుటుల అమారావ పట్టు వాయవ్యములందు మా సేనలు రి తట్టునుండి శత్రువులను తలపడెను. శత్రువులు నాలుగు ఫిరంగులను నడిగి పోవేసిరి. చాల సామగ్రిలను విడచిరి. టెనిసోను నుండి వెనుకకు పోవునపుడు వదలివచ్చెను. ఆను యుద్ధవాకను గరియొక తురుష్కవాకను పశుపరుచుకొని మరియొక నాకను భ్యంసము చేసితిమి. ఆదివారము నాడు 80 మందిని సోమవారమునాడు 161 మందిని పట్టుకొంటిమి, అని అధికారులు తెలిపిరి.

జర్మనీ

జర్మను ఛాన్సలరు ప్రసంగము.

ఆ మొదట, ఫిబ్రవరి 28:— శత్రుదేశముల నాయకులనలె నేను సంధి మరతుల నిపుడు నిర్ధారణ చేయజాలను. అది ఫలగహితము. కాశ్యత్తుకు సంధి జరుగుట, జర్మనుల ప్రాబల్యమును ఎన్నటికిని భంగము కలుగ నుండుట, వారు పడుచున్న కష్టతీతులను తగిన పరిహార మొసంగబడుటయు నే జర్మనుల ఆశయును. దీనినిగూర్చి శత్రువుల ప్రత్యుత్తరము కొరతపరాజయగు నెగతాళితో కూడియున్నది. నాకా నిగోధ మేర్పరుపవలసినచి నందున సాధ్యమగు సంతకరకు తటస్థుల యిబ్బందులను తొలగించుటకు జర్మనీ ప్రయత్నించు చున్నది. వారికి బాగును ఇనుమును అంది చుట్టకు ప్రయత్నించు చున్నది. సముద్రముపై బ్రిటను వారి దౌర్జన్యమునలన నీవిధానములంబింప వలసినచి. ఆంగ్లే తరవాతాన వైచ్యమును మేము తొలగింపవలెను. తొలగించెదము. నాకానిగోధాసనము స్థిరము. సముద్రస్వాతంత్ర్యమునకు మేము పోరుచున్నాము. అందువలన తటస్థులకు గూడ లాభము కలుగగలదు.

ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారు ఆ నాలోచితముగ తృటికాలమున ప్రైవేటు వదలిరి. ఈతీర్మానమును గెరర్డుగారు వాచానిదేశమంత్రీ కెంగింది పానుపోట్ల నడిగిరి. ఈవిధాన మపూర్వము. ఫిబ్రవరి నెల 1 వ తేదీన ప్రెసిడెంటుగారు కాంగ్రెసు సభలో చదివిన వ్యాసమునందలి విషయములకు రైటరు తంతివార్తయే ఆధారము. దానినిబట్టి నే నానిషయములనప్రకటని ఆడిపించి యున్నాను. ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారు మిత్ర మండలిపక్ష సాటియై జర్మనులకు హానికరముగ ప్రవర్తించెనుట కాధారములగులవు. ఈతీర్మానాహాగ సామగ్రి లండనుండచేయుట బ్రిటిషు సమరవిధానమున నేను క్రొత్తగ కలిగిది గాదు. అంతగ్రాముల వార్తలు పూర్తిగ చేరకున్నను చేరనంత వరకు సంప్రక్తికరముగ నున్నవి. నాకలను ముందుకు తటస్థ నాకలనుకడలకుండ చేయుటయు రెండు ఫలితములు దీనివలన కలిగినవి. జర్మనీ దేశమునకు ప్రత్యక్షమల సాంగ్రామికత్వము నుండి విముక్తి కలిగించి దానికి ప్రజా సత్తాక స్వాంత్ర్యములను కలిగింతుమని లాయకుబాద్ధి బ్రయంకుగాడ్డు నుడివినది అసంబద్ధము. అని జర్మను ఛాన్సలరు రాబ్యాంగ సభలో నుడివెరి.

హాలండు

హాలండునౌకలను ముంచుట

లండను, ఫిబ్రవరి 28:— ఆగుడుఅను ఆష్ట్రోగూడనే టార్పెడో రకలయడెనుగాని మా నౌకకు ఈవన్యాత్రము తప్పినది. చీకటిలో స్త్రీయరువదలిపొందని శత్రువులపలుకగా మేము హాలండు వోరతనమునకు చేరినవారము” అని కెప్టెను చెప్పెను. “అయిదునిమిషములుగడవు” అని శత్రువులుమలర చెప్పిరి. ఆ అంతగ్రామి చాల నెడ్డది. దానిమీద రెండు ఫిరంగులున్నవి. నాకా పత్రములతో గూడ సర్వస్వమును వదలి నావికులు పడకలలో దిగిరి. వారు చలికాగని బట్టలతో నా పడవలలో 12 గంటలు గడిపిరి. ఉదయము 6 గంటలకు బ్రిటిషు స్త్రీయరువారిని కాపాడెను. తెల్లండు నాకలలోని సారాను ఆ హోరపదార్థములను అంతగ్రామి దోచుకొనినపిమ్మట బాంబులను వేసిముంచెను అని లండనుకు చేరిన నావికోద్యోగులు చెప్పిరి.

ఈ ఘాతుకమునకు సంబంధమును సామధూతిని తెలుపుచున్నాము. హాలండువారు జర్మనులను విశ్వసించుటవలనను బ్రిటిషువారి హితవును గొనవడుటవలన నిట్టి యనధమునకు

స్థానిక వార్తలు

వాగ్ విలాససభ:— ఈసభవారు శనివారమునాడు రాత్రి 9 గంటలకు విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో సావిత్రి వాటకమును అరకమున ప్రదర్శించుదు.

మద్రాసు పార్లమెంటు సభ:— మార్చి 8 వ తేదీ శనివారం సాయంకాలము 6 గంటలకు గోల్డ్ మందిరమున మదరాసు పార్లమెంటువారి సభ జరుగును.

తిరునెల్వేలి హిందూ హైస్కూలు వాఙ్మయ సంఘము:— శనివారం సాయంకాలము 6 గంటలకు పై సంఘము తరపున స్కూలు ప్రెవలు విద్యార్థుల యువయోగాళము రాజధాని కళాశాలయందు లిటిల పేల్సు, ఎం. ఏ. గారు ఉత్తమునుగురించి యువస్వరసించెదరు.

భారతదేశ రక్షక సైన్యము:— మార్చి 8 వ తేదీ తిరునెల్వేలి హిందూ హైస్కూలు (గోల్డ్) మందిరమందు భారత దేశ రక్షక సైన్యమునకు బచ్చికులుగా చేరువారిని వ్రాసికొనుటకు ఒక సభ సమావేశ మగును. ఈ సభకు సర్. పి. ఎస్. కే. డి. వి. ఇ. డి. వి. ఇ గారు అధ్యక్షత వహింతురు.

యుద్ధానంతర వర్తకము:— మార్చి 8 వ తేదీ శనివారం సాయంకాలము 6 గంటలకు చింతాద్రిపేట భారతీయ యువజన సంఘమందిరమున జనరాజరాసుగారు యుద్ధానంతరమున హిందూదేశ వాణిజ్యమును గురించి ఉపన్యసించెదరు.

సంయుక్త హైందవ వాఙ్మయ సంఘము:— రేపటిదినము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు పచ్చయప్ప హాలులో స్క్రీకావాల్లో ఎం. ఏ. గారు పారిశ్రామిక విషయములనుగూర్చి యువస్వరసించుదు. తే.సి. మాలినీ డి. సి. యన్ గారద్యక్షత వహింతురు.

చెన్నపురి వాణిజ్య సంఘము:— ఎఫ్. ఇ. హూపరుగారి అధ్యక్షత క్రింద ఆర్యపాతశాలయందు వాణిజ్య సంఘసభ్యులు సభ తేదీ దివాన్ బహదర్ గౌ. పి. రాజగోపాలాచార్యులుగారు స్థానిక ప్రభుత్వమువారి కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగా, నియోజింపబడినందులకు తమ సంతోషమును తెలుపుచు వారి కభినందనలేఖ వ్రాసిరి.

సుగుణవిలాససభ:— స్థానిక ప్రభుత్వమువారి కార్యనిర్వాహక సభలో సభ్యులుగా నియమింపబడిన గౌ. దివాన్ బహదూరు పి. రాజగోపాలాచార్యులు, పి. వి. ఇ. గారికిని, అహ్మోకేటు జనరలు పద్మిని నియమింపబడిన గౌ. ఎఫ్. శ్రీనివాసయ్యగారికిని ఈ నెల 6-వ తేదీ మంగళవారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు సుగుణవిలాస సభ వారు విక్టోరియాపబ్లిక్ హాలులో ఉపాహారాభివ్యమొసంగుదురు.

మనోరమా ముద్రాశాల కాలండరు:—

దీనిని కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. చాల మనోహరముగ నున్నది. అమరావతిగూడను దంపత్యుని నొరగి మువళిత కరకములుపై విచ్చూరిన నేత్రములతో భగవంతుని ధ్యానము చేయుచున్నట్లును చెంత కురుపొండవయోధులు నిలువం బడినట్లును చిత్రంప బడిన చిత్రము సహజ శోభ నలరారుచు కరుణాత్మకమును భావవత్తు గోచర మొనరించుచు భక్తి కరుణారస ప్రసాదకమగు చున్నది.

పాలెనవి. హాలండువారు తాటస్థ్యమును నిలుపుకొన నాతుర పడుచుండుటచే వారెంతవరకు నిలుపుకొనగలరో చూచుటకును హాలండుపై ఓడదొంగతనముసలిపి ఆహారపదార్థములను దోచుకొనుటకును జర్మను లిట్టొత్తిడి కలిగించుచున్నార. దొంగతనమునకు సిద్ధపడిన రాష్ట్రమును హితముచేయుట కెల్లవారు నే కీభవించి పనిచేయుట యవసరమును విషయమును గుర్తింప మినికలిగిన యనధికమును స్కాండినేవియా మున్నగు తటస్థ దేశముల వారిపై గుర్తింతురు గాక అని వత్రికలు వ్రాసినవి.

22 వ తేదీన టార్పెడోలతో కొట్టుబడిన 7 హాలండు నౌకలలోను బాండ్లొంగు - తెల్లండు - బాండ్లొంగు - నౌకలు మూడును మునుగుట నిర్ధారణయైనది.

ఈ 7 నౌకలను ముంచినందులకు జర్మనుల నౌకలను యుద్ధానంతరము హాలండువారు కొనుట కంగీకరించు పద్ధతిని ప్రస్తుతము వారి యువ యోగమున నుంచెదమని హాలండువారు తెలిపిరి.

జాబులు.

I

వివవ ఆంధ్రమహాసభ. ఆహ్వాన సభాధ్యక్షుని యుక్తిక.

అయ్యా, సింహపురి (నెల్లూరు) యందు జగగనన్న యీ సంవత్సరపు సభ కావ్యోన సభాధ్యక్షుని ఎన్నుకొనుటకై ఆదివారము (4-8-17) సాయంకాలమున పునాధమున సభ జరుగ నున్నది. కాన సభ నలంకించి ప్రతి వారును ఆహ్వాన సభాధ్యక్షుని ఎన్నుకొనుటకు ముం ప్రికిందివిషయముల గమనించుట విధియై యున్నది.

ఇటీవల శ్రీయుత నల్లూరు మూల్యవారాయణరావు పంతులు బి. ఏ. డి. ఎల్. ఎల్. డి. గారు సభలకు గౌరవ సభ్యులను సభాధ్యక్షులనుగా నెన్నుకొనగూడ దని యొక వ్యాసమును వ్రాసియున్నారు. ఈ వ్యాసము చూత్తున్నప్రతి యో ఉదారస్వభావముతో దేశసేవాత్మితో సహేతుకముగ వ్రాయబడినది. ఇందు సభాధ్యక్షుని విషయమై వ్రాసిన నీ ఛాంతము లన్నియు ఆహ్వాన సభాధ్యక్షునికేగూడ తూచా తప్పక అన్వయించును. ఇంకను మరొక విశేషము గలదు. సాధారణముగా ‘సభాధ్యక్షుడు’ ఇతర మండలవాసిగా నుండును. అతఁడాంధ్రదేశమందలి ప్రతిమండలమువారి యభిప్రాయముల వెల్లుబుడుట సహజము. ఆహ్వాన సభాధ్యక్షుడొక్కడ నో అట్లుకాదు. అతఁ డాహ్వానముచేసిన యా ప్రత్యేక మండలీయుల యభిప్రాయమును ప్రతినిధియై వెల్లుడించుట న్యాయము, స్వాభావికము. కావున మండలీయుల బహు భాభిప్రాయమును వెల్లుడించ బాలక వారి యాహ్వానము నే యగౌరవపఱచి కృతజ్ఞుడగును.

కడచిన ఆజవ మండలసభలోని తీర్మానమును బట్టి మన మండలము ఆంధ్రరాష్ట్రము నంగీకరించినది. ఆ సభకు ఆహ్వాన సభాధ్యక్షులుగా నుండిన శ్రీయుత వావిలకొలను నరసింగరావు పంతులుగారు ఆంధ్రరాష్ట్రము తప్పక కావలయునని చెప్పి మండల ప్రతినిధుల యోజనముల వెల్లుడించి కృతజ్ఞుడైరి. కావున ఆంధ్రరాష్ట్రముపట్ల ఆంధ్రుల భాగ్యాభివృద్ధుల సర్వస్వము నంతే నెత్తె యున్న పట్ల వెనుకముందు మాగులాడు మహామహులు గౌరవసభ్యులై సంతకమాత్రమున వీరి పదవి నానించి స్వీకరించుటయు; స్వాధ్యపరులై యితరులట్టివారికి కట్టిపెట్టుటయు నవిశేషము సభర్థయును.

ఇక గౌరవసభ్యులు గాని యితరు లీ పదవి శంకపఱచు యోగ్యులో విచారించుట సమంజసము. ఆంధ్రోద్యమ పట్ల సంపూర్ణమైన సానుభూతిగలవారె ఈ పదవి కప్పులు సానుభూతిలేని వారధ్యక్షులగుటవలనను సభాప్రయోజనమునకే భంగము గలుగును. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుని ఎన్నుకొనుట యందు సంఘాధ్యక్షున కవసరమైన గుణవిశిష్టాములు గల వారినిక జూచి ఎన్నుకొనుట ధర్మము.

అట్టివారిని గుఱించి యాలోచించగా మునున్నును బట్టి యుద్ధానముబట్టియు నితర పరిస్థితులను బట్టియు మీదు మిక్కిలి ఆంధ్రోద్యమమునందు గల గాఢాభిమానమును బట్టియు నిపు డివదవికి శ్రీయుత బంగోలు వేంకటరంగయ్య పంతులు బి. ఏ. డి. ఎల్. గా రెండుయు వర్సలని చెప్పుగలము. ఆంధ్రోద్యమము (ఆంధ్ర) సావస్థతమునై నాధానపడి యున్నది. భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రములు అను మూత్రము ననుసరించియే మన మాంధ్రరాష్ట్రమును గోరుచున్నాము శ్రీ పంతులుగారు కేవలము న్యాయవాదులుగాక సాంస్కృతి ప్రపంచమున కడుంగడు పరిశ్రమచేసిన భాషానికాంచులు. అనేకభాషలయందు వీరికి గల యపారపాండిత్యమును మా మండలవాసులెఱుంగుదురు గాన వెంచివ్రాయుట యవసరము. వీ రాంధ్రోద్యమ మంతురించిన ప్రథమదశయందే దాని యధార్థత త్వమును గ్రహించిన కుకాగ్రుబుట్టులు. ఆంధ్రోద్యమమును నానా ముఖముల విచుర్చించి నిట్టితాభిప్రాయముల ఆంధ్ర రాష్ట్రవాదులు వేయెల! మొన్నటిమండలసభలో వీరినమస్వము గూర్చి చేసినచర్చను, తిలకించినవారు ఇపుడెవదవికి వీరే తగినవారని చెప్పక మానదు.

ఆహ్వానసభ్యులారా! మండలవాసులారా! మీనిట్టి తాభిప్రాయముల సహేతుకముగా వెల్లుబిచ్చి కార్యరూపమున నిరూపింపవలసిన సమయము వచ్చినది. ఆంధ్రరాష్ట్రము నందు విముఖులైనవారి కిచ్చుడు పదవినిచ్చుటకన్న మీరుచేయు మహాపాతకము వేఱుండబోదు. పరధ్యానాయత్తిత్తులై గాని ముఖ్యతీతిలై గాని యుక్తాయుక్తమును విచారించక అశ్రుల నెన్నుకొని మండలమున కగౌరవమునుచెచ్చి కృతజ్ఞులుగా మండలండుడు. ఆంధ్రోద్యమముపట్ల అభిమానముగల తొమండలమున తప్పక నాటిపథనలంకింపుడు. మండలాభిప్రాయమును నివేదించగల నిజమైన యాంధ్రుని ఎన్నుకొనుడు. ధర్మమునకును సర్వమునకును వెఱచి వైమునువలంచి న్యాయపథము త్రొక్కి సవ్యులగుండు మండేమార్గం.

సింహపురివాసులు.

THE GREAT WAR.

German Intrigues in Mexico.

Promise of Generous Russian Help to Rumania.

Evacuation of Gommecourt Described.

UNQUALIFIED TRIUMPH FOR BRITISH ARMY.

GERMAN CHANCELLOR ACCUSES PRESIDENT WILSON OF GROSS PARTIALITY.

[REUTER'S AGENCY.]

SUBMARINISM.

The Torpedoed "Laconia."

Crew saved at Liverpool.

LONDON, February 28.

165 of the crew of the "Laconia" have crossed from Dublin to Liverpool. The majority had been previously torpedoed in the "Francina".

Survivors' Stories.

Further stories from survivors confirm that the vessel was twice torpedoed. The first hit the stern, and the captain ordered an attempt to be made to facilitate the escape of passengers and crew. The "Laconia" listed and then righted herself sinking slowly. The submarine then repeated and torpedoed the liner in the engine-room though boats close by were clearly visible in the blaze of electricity. The "Laconia" sank immediately. The captain and several officers had to swim. The submarine subsequently bobbed up astern of a boat crowded with women and demanded the captain. An evasive answer was given and the submarine finally vanished. The seaward kept the occupants of one boat alive by imitations of Harry Lauder and other comedians, forcing all to join in the choruses until they were picked up.

Survivor's Story of Waterlogged Boat.

The two American ladies among the victims of the "Laconia" were among the seven who died from exposure out of twenty-one occupants of a waterlogged boat. A priest on board said the boat hit the "Laconia's" stern when being lowered and planks burst open. The boat drifted without care or rudder with the water up to the gunwale from ten at night till three in the afternoon. Everybody was crowded in the bows and stern with waves washing overboard. Others, including an American negro who died, were thrown into the sea, as the weight of the bodies would have endangered the waterlogged boat. The priest in an interview, said a lady at his side, who was an actress, coming to England to be married, saw her fiancé die in the boat.

Sunk.

LONDON, March 1.

The Steamers "Aigles," "Aries," "Dorothy" and two small craft all British have been sunk. Total tonnage lost including the "Laconia" is 27,000.

BORDEAUX:—The American steamer "Rochester" from New York has entered Gironde.

BRITISH FRONT.

Evacuation of Gommecourt.

LONDON, March 1.

Reuter's correspondent at headquarters, in a despatch of yesterday's date, says:—The German evacuation of the fortress of Gommecourt is most interesting, because it marks the northward extension of their retreat. Here also, the German work of destruction was most effective, craters being blown in the roadway and trees felled across it. Various devices designed to explode on contact were secreted in trenches. Fighting yesterday was more open in consequence of the British pressing the rearguards more vigorously. Things are also busy on the Somme front where a successful attack at Sally-Sautisel was designed to strike into the line. The enemy undoubtedly realised the riskiness of his movement and is abandoning much of his position owing to want of time to destroy it. When the British patrol approached Gommecourt on Monday night, it was received with a sharp fire, showing that the place was well garrisoned. Thereupon our guns were directed upon it all night and at daylight a strong party, previously supplied with Lewis guns and bombs, preceded by a barrage, advanced and found Gommecourt empty. As an instance of British tactics to keep the enemy busy, it may be mentioned how the Australians near Amiens, reached the third line with a sweep up and moved down the fleeing Germans with Lewis guns. The Australians then bombed the fugitives and collected twenty prisoners. They captured a number of German corpses, exclusive of those which had been killed by the Lewis guns, altogether amounting to probably two hundred and fifty.

LONDON, February 28.

A British communiqué this evening says:—This morning we captured a portion of a trench north-eastward of Sally-Sautisel, taking eighty-five prisoners. We occupied Gommecourt and captured the villages of Thunoy and Pusieux-an-Mont with the trench systems adjoining. We pushed our line one thousand yards north-eastward of Gommecourt. During a raid in the neighbourhood of Clery we reached the

second line; also entered positions north-eastward of Arras and south-westward and westward of Lens. We repulsed a raid north-eastward of Armentières.

Reuter's correspondent at headquarters says:—The British line now runs north of Gommecourt through Pulsieux, Achiet le Petit, Iries and Ligny, to between Transloy and Les Boeufs.

Germans Still Retreating.

Unqualified Triumph for British Army.

LONDON, March 1.

Reuter's correspondent at headquarters in a despatch, dated the 26th instant, says:—The Germans are still retreating along the whole line between Gommecourt and Transloy. The British are everywhere in close contact. The weather cleared for a brief time to-day, the first time for ten days, permitting aeroplanes to get photographs which should indicate the direction of the withdrawal. It is now probable that the Germans will not stop till they reach the Arras-Cambrai line, as ceaseless British pressure threatens if they retain the Bapaume line. The German retreat may have tactically improved their position, but strategically the enemy is for the first time admitting defeat. The retreat is an unqualified triumph for the British army.

ALLAHABAD, March 1.

LONDON, March 1.—The news of the German retreat on the Ancre has left the public here in a state of pleased uncertainty. No one knows exactly what the move means. It is assumed that the British fire having practically destroyed the German lines the enemy was glad to be able to get away to his next prepared position in the rear in the comparative safety provided by the fog's interference. Without aerial observation he exploded a big mine in the main street of Miraumont after our entrance but did little harm and the party he had left scattered when our patrols fired into it.

The question of the hour is how far back he means to go. According to the "Petit Parisien" we are now beyond Serre, astride the road running from Milly to Achiet le Petit, three quarters of a mile from the latter. The enemy is believed to have long prepared a position on Bapaume ridge, where he may await the opening of our general offensive, but his ridge is not so high as that running from Bouf's to Thiepval which we took last year and behind it is lower ground still. ("Pioneer's Cable").

MESOPOTAMIA FRONT.

British Pursuit Maintained.

Much Booty Taken.

LONDON, February 28.

A Mesopotamia official communiqué says:—The close pursuit of the enemy was steadily maintained on Monday, our advanced troops engaging the enemy in the afternoon from three sides at a point on the left bank of the Tigris over thirty miles west-north-west of Kut. The enemy abandoned quantities of arms and equipment and threw four howitzers into river. We re-captured the gun-boat "Firefly" lost in the retreat from Otisiphon and also captured a Turkish ship and destroyed another. We took 360 prisoners on Sunday and 161 on Monday.

Further Details.

DELHI, March 1.

On the morning of the 25th February, our gunboats, cavalry and infantry moved westwards in pursuit of the retreating enemy. Strong Turkish rearguards, supported by artillery, were found to be occupying entrenched positions, 15 miles west-north-west of Kut-el-Amara, evidently covering withdrawal from Baghailah of his guns and stores. After intense bombardment our infantry assaulted the enemy's position and secured a footing therein, while our cavalry operated round the Turkish northern flank. During the day at least 3,000 prisoners beside arms, equipment, tents, ammunition and stores, have been captured. Later in the evening the Turks began towing their bridge up-stream from Baghailah. The steamers slipped its tow on being bombed by our aeroplanes and the pontoons floated down stream some distance.

FRENCH FRONT.

LONDON, March 1.

A Wireless German communiqué says:—Fighting continues now at two points of our first line trenches.

TELEGRAMS.

RUSSIAN FRONT.

Enemy Captures Heights.

Russians Partially Regain Lost Ground.

LONDON, March 1.

A wireless Russian official communiqué says: The enemy attacked on both sides of the Jacobeni-Kimpolung high road and occupied heights two miles south-west of Valeputna. We counter-attacked and recovered a portion of the heights.

GREAT BRITAIN.

Persia's Independence.

Question in Parliament.

LONDON, March 1.

In the House of Commons in reply to Mr. Pensonby Mr. Balfour stated that the Anglo-Russian Convention of 1907 was still in force and no contingent arrangement to modify its character would in any way affect the integrity or independence of Persia.

Men in Non-Essential Trades.

Must be Taken Out.

Mr. Henderson's Speech.

LONDON, March 1.

Speaking at Sunderland, Mr. Henderson said that if the closing down of industries was necessary to win the war they would have to be closed down. The Government was determined to secure a speedy fruition of Mr. Neville Chamberlain's plans. The country's danger was more obvious than ever. There were three and half million men in non-essential trades including one and quarter millions in hotels, entertainments and stock-brokers offices.

No Fresh Male Labour for Certain Occupations

Mr. Neville Chamberlain at Glasgow announced that a list would be issued immediately of the restricted occupations in which no fresh male labour could be employed without express permission.

Scheme for Compulsory Rationing.

LONDON, March 1.

In the House of Commons Mr. Bathurst stated that scheme for compulsory rationing was ready to be put into operation if necessary.

For Valuable Services.

Many Indian Officers Mentioned in Despatches.

LONDON, March 1.

A "Gazette" of fifty-four pages mentions for valuable services in the war many Indian Army Officers and retired Indian Officers, including Lieut-Colonel Lord Amthill. The following members of the Ceylon contingent are also mentioned:—Lieut-Colonel E. J. Hayward, Majors A. E. Andrews, T. H. Chapman, and D. Rockwood, Captains Ingram and McCloskey, Lieuts. A. Lewis and B. R. Lewis, Sergt-Major E. Fitcher, and Sergeant G. H. Stevens.

The deaths of General Sir Mowbray Thomson, last survivor of the siege of Cawnpore and Major-General Sir Cromer Ashburnham are announced.

The "Morning Post" has increased its price to two pence.

GERMANY.

Germany's One Aim.

Chancellor's Diatribe Against England.

United States Accused of Partiality.

LONDON, March 1.

AMSTERDAM.—Speaking in the Reichstag the Chancellor said that it would be unfruitful for him to specify peace conditions in advance. His one aim was to obtain compensation for the injury Germany had suffered. He foreshadowed a political re-organisation after the war and defended militarism on the ground of geographical necessity. He delivered a diatribe against England's tyranny on the seas, but boasted, "We shall break this enslaving of non-English trade." The Chancellor complained of the peremptory way in which President Wilson broke off relations and accused him of gross partiality for England. Dismissing submarines, he said that newspaper reports demonstrated that Germany could be more than satisfied with the results of the new campaign which had surpassed the expectations of the Navy.

RUSSIA.

PETROGRAD.—The Duma has re-assembled.

GREECE

Sequel to Kavalla Surrenders.

Enemy's Treatment of Garrisons.

LONDON, March 1.

LONDON, February 28th:—The Anglo-Hellenic League learns that the Greeks who surrendered at Kavalla are interned at Coerelitz. They are infuriated against the Commander, who has been obliged to leave the neighbourhood. Hunger and discontent have led to frequent mutinies.—"C. and M. Gazette".

AMERICA.

LONDON, March 1.

WASHINGTON.—The Committee of the House of Representatives has agreed to the Bill for the Arming of Merchantmen, omitting the words "other instrumentalities" and prohibiting Government War Insurance and munition ships. Hence a conference of both the Houses will probably be necessary, finally to draft the Bill.

CORUNNA.—Mr. Gerard has sailed for America on board the "Infanta Isabel".

The Imperial Legislative Council.

Incometax and Tariff Bills.

Mr. Sarma's Legal Objections Overruled.

MRS. BESANT'S PROHIBITION: GOVERNMENT OF INDIA'S REPLY.

(From Our Own Correspondent.)

(BY WIRE).

Presentation of Budget.

DELHI, March 1.

At a meeting of the Imperial Legislative Council this morning His Excellency the Viceroy presiding Sir William Meyer, presented the financial statement for 1917-18. The visitors galleries were crowded. A very large number of ladies were present. Her Excellency Lady Chesham was in the Viceregal gallery. After interpellations Sir William Meyer rose at 11-5 a. m. to speak on the budget.

Sir William Meyer concluded his speech at 1 P. M. after which copies of the financial statements were laid out on the table.

Three Amending Bills.

H. E. the Viceroy said that the Hon'ble Members were aware that there would not be any discussion on the financial statements to-day. With regards the Bills which Sir William Meyer was going to introduce, His Excellency said that there was no committee stage with regard to the first bill, discussion about which would take place on the 7th instant. As regards the second and third bills there would be committee stages and His Excellency invited the Hon'ble Members to speak on them when the bills would be referred to the select committees.

In the afternoon's sitting Sir William Meyer introduced three bills, the first to amend the Indian Tariff Act, 1894, the second to amend Indian Income Tax Act, 1886, and the third to impose a tax on income in addition to the tax levied under the Act of 1886. The motions were agreed to and the Council adjourned to 3 o'clock.

Income-Tax Amendment Bill.

The Council reassembled after lunch at 3 P. M. when Mr. Lowndes, Vice-President presided. Sir William Meyer introduced the Income-Tax Amendment Bill and explained that power was being taken to provide penalty in the event of non-compliance or submission of returns. He moved that rules of business be suspended which was agreed to and he also moved that this bill be referred to a Select Committee consisting of Mr. G. R. Lowndes, Pandit Madan Mohan Malaviya, Sir Fazulshoy Carrimbhoy, Rai S. N. B. Roy, Mr. J. B. Brunsyate, Mr. J. S. Wardlaw Armstrong, Lt. Col. S. L. Aplin, Mr. E. H. Bray, Mr. C. E. H. Walsh, Mr. L. Davidson and himself. After a little discussion the motion was agreed to.

Amendment of Indian Tariff Act.

In introducing the Bill amending the Tariff Act to-day, Sir William Meyer said:—My Lord, the Bill I have just obtained leave to introduce is one to amend the Indian Tariff Act, with reference to the amendments made just now in my speech introducing the financial statement. It authorises the raising of the duty on imported cotton goods from $3\frac{1}{2}$ to $7\frac{1}{2}$ per cent and it doubles the export duty on jute. In applying the new jute duty we shall as stated in my speech on the financial statement exempt the existing forward contracts (in so far as these do not contain a cautionary provision providing for the future increase of duty), as well as all jute exported in pursuance of the War Office contracts, but this will be done as formerly by executive orders. As I explained in my speech it is necessary to impose enhanced duties with effect from the present date. We have taken advantage of this opportunity to make a small further amendment in respect of the duty on imported silver manufactures. Last year in order to remove the then anomalous position in which the Indian silver smiths and manufacturers of silver thread were placed through having to pay the special rate for silver on the raw material used by them while the imported manufactured article only paid duty at the general rate, we raised the duty on imported silver manufactures to 15% "Ad Valorem" which was roughly equivalent to the duty of 4 annas an ounce imposed on imported silver in 1910. But we provided that where an importer could satisfy the customs authorities as to the actual silver contents of the articles he was importing, he should be entitled to pay duty at the special rate applicable thereto only on such silver contents, the residual value of the import being taxed at our general tariff rate of 5%. This proviso has caused a certain amount of administrative difficulty and it has been found that in all round rate of 10 per cent "Ad Valorem" would practically equalize the position of the importer and the Indian manufacturer of silver articles. We accordingly propose to make this the rate of duty applicable to silver manufactures and to abolish the present proviso under item No. 50, part 82, schedule 2 of the Tariff Act. The Bill is consequently of a simple character involving no new additions to the field of taxation, but merely alterations in the rates of taxation already imposed. I do not think it necessary therefore, to refer it to a Select Committee, but I ask permission to have it published with the statement of objects and reasons in the "Gazette of India" and I propose with Your Excellency's permission to get it passed into Law on the 7th instant.

At this afternoon's meeting of the Imperial Legislative Council the Income Tax Bill and the Super Tax Bill were referred to Select Committees.

Capture of Kut.

Before the Council rose the Commander-in-Chief said: He thought the Members would like to hear of the most recent developments in Mesopotamia. He said after

very heavy fighting the Turks had evacuated Kut and our troops were advancing on both the banks of the Tigris. He said the enemy's force were badly shattered and would only reach Bagdad as a disorderly mob having lost 6000 prisoners and much equipment, and General Maude's recent telegrams spoke in most highly eulogistic terms of the fighting qualities of the troops both British and Indian. He said that these successes had been obtained in the face of the finest Turkish troops who had proved themselves foes of wonderful courage and endurance and who had fought finely, honourably and nobly on all occasions (Cheers).

The Council adjourned till the 7th inst.

Mr. B. N. Sarma.

Mr. Sarma said he must apologise for the course taken by him in the first Bill and said that he thought the provisions of this bill were also incorporated in the last Bill. He was not going to argue whether or not it would be just for them to have this tax in view of the present condition of the people, but he would oppose the present motion on grounds that revenue was not for the purposes of the Government of India and there was no deficit which had to be met by extra taxation.

At this stage Mr. Lowndes called the speaker to order and also pointed out that there was no reason to suppose that Government would spend the income in any illegal way.

Mr. Sarma continuing said there was absolutely no case made out for the first taxation, and hence he would oppose the motion.

Mr. B. N. Basu drew the attention of Government to the method adopted at present regarding the assessing of income tax, and interest on Government securities. The present system of refunding the tax in cases where income was below 1000 rupees was working very harshly and vexatiously. By the time the person had got the tax refunded he had to spend an amount almost equal to the income itself.

Mr. Brunsyate, Secretary Finance Department, rose to a point of order and said that the Bill dealt with super tax and not income tax.

Mr. Lowndes ruled Mr. Basu out of order, though he sympathised with Mr. Basu's object.

The motion was then put to the council and carried.

Mr. Sarma's Legal Point.

After Sir William Meyer had moved that Income Tax Amendment Bill be referred to a Select Committee Mr. Sarma in opposing the motion said that he felt it his duty, to bring to the notice of the Council his view regarding the proposals underlying the present piece of legislation and question the competency of the Government of India to proceed with the Bill without fresh amending of the Government of India Act.

A Point of Order.

Mr. Shafi rose to a point of order saying that the question raised by Mr. Sarma had no bearing on the present legislation, which intended only to amend the existing act and to the appropriation of revenues.

Mr. Shafi not Entitled to Make a Speech.

The Vice-President said that the Hon'ble Member (Mr. Shafi) was not entitled to make a speech on the point of order, and said that he proposed to hear Mr. Sarma on the point of Ultra Vires.

Mr. Sarma Proceeds.

Mr. Sarma proceeded to read sections 20 and 22 of the Government of India Act which read as follows:—20 (1) The Revenues of India shall be received for and in the name of His Majesty and subject to the provisions of this act shall be applied for the purposes of the Government of India alone. (2) Except for preventing or repelling actual invasion of His Majesty's Indian possessions or under other sudden and urgent necessity the revenues of India shall not without the consent of both Houses of Parliament, be applicable to defraying the expense or any military operations carried on beyond the external frontiers of those possessions, by His Majesty's forces charged upon those revenues.

Mr. Sarma said if it was considered that the object could not be considered then he would be out of order.

Mr. Lowndes

Mr. Lowndes said that the present legislation dealt with the act in force from 1865 and the present was only an amending Bill.

No Need For the Bill.

Mr. Sarma continuing said that he doubted whether there was any need at the present juncture.

Sir William Meyer

in replying said that it was intended to improve the machinery.

He was asked whether it was expected to bring more money and he answered in the affirmative. It appeared that the member regretted that a dishonest taxpayer could not go as heretofore and he (Sir William) was happy that Mr. Sarma was at one in this sentiment. The motion was agreed to and the Bill referred to the Select Committee.

TELEGRAMS.

Questions and Answers

At to-day's meeting of the Imperial Legislative Council Mr. K. K. Chaudhary asked the following questions:—(1) Was the Government of India consulted by the Government of Bombay and the Hon'ble the Chief Commissioner of the Central Provinces before

Mrs. Besant's Prohibition

action was taken against Mrs. Besant for the use of any public or private speech or any published writing of Mrs. Besant which formed the basis of action against her. If so will the Government be pleased to specify the same? Is the Government aware that since action was taken against her as aforesaid, she visited Lucknow and Calcutta and other places where she delivered speeches on political subjects among other matters. Has any complaint been received in reference to any such speech? (d) Will the Government be pleased to consider whether they should not now suggest to the Local Governments concerned the withdrawal of the orders passed against her.

Home Member's Reply

Sir Reginald Craddock replying said, a copy of the statement made by the Hon'ble Mr. Slocock in reply to a question in the Central Provinces Council is laid upon the table. It will be seen that action was taken against Mrs. Besant in pursuance of the Chief Commissioner's policy to discourage violent political agitation and inflammatory speeches as being prejudicial to the public safety at a time like the present. The Government of Bombay were actuated by similar reasons, and in both cases the Government of India were consulted and gave their approval. The Government of India were and are influenced in giving that approval by the general trend of Mrs. Besant's writing and speeches and not by any particular article or utterance. They do not propose to suggest to the Local Governments concerned the withdrawal of the orders against Mrs. Besant. (e) The Governments of Bengal and the United Provinces have not made any official report to the Government of India regarding Mrs. Besant's speeches in those provinces.

Mr. Slocock's Statement.

The following is the statement made by the Hon'ble Mr. Slocock.

The circumstances in which the Government passed orders prohibiting the entry of Mrs. Besant into the Central Provinces and Berar are as follows:—During the currency of the war it has been more especially the Chief Commissioner's policy to discourage violent political agitation prejudicial to public safety at a time like the present. In carrying out this policy the Chief Commissioner is pleased to acknowledge he has received the support of the leaders of the public opinion on practically all occasions on which political matters have been discussed. The projected visit of Mrs. Besant to Amraoti at the time the provincial conference was to take place became known to the local authorities only a few days before the opening of the conference. Mrs. Besant had, it was understood, been invited to attend the Annual Meeting of the Federation of the Theosophical Lodges of the Central Provinces and Berar. At the same time Government received authoritative information that Mrs. Besant had announced her intention of not confining herself on her visit to Amraoti to Theosophical subjects, but of dealing with political subjects as well. As Government in view of the policy decreed above and having regard to the public utterances of Mrs. Besant both on the platform and in the press, was of opinion that her visit to these provinces should be prohibited and as the action of the Government has been the subject of criticism by the Provincial Conference as casting a slur on the Conference and as it has also been attacked by Theosophical Lodges in some parts of India, as involving interference with religious liberty, the Government takes this opportunity of giving the further facts:—Mrs. Besant had received invitation for several years past to attend the annual Theosophical Federation meetings in these provinces, but had never found it possible to accept them. On this occasion the annual meeting was fixed for the Maharam holidays and the same date was also fixed for the session of the Provincial Conference. When the projected visit of Mrs. Besant for the Theosophical Conference at a time which coincided with the Provincial Conference session became known in Amraoti a few days before the date which had been fixed for the meeting the information gave much dissatisfaction to an important section of those interested in the Provincial Conference who considered that it would prejudice the success of the Conference and proposals were actually put forward that Mrs. Besant should be asked to abandon her visit. The Reception Committee of the Provincial Conference conveyed an assurance to the Commissioner that Mrs. Besant would take no active part in the Conference. This assurance was fully accepted and the issue of the order implies no mistrust of that assurance. Equally the allegation that the order was in any way directed against Theosophy or the Theosophical Federation is without any foundation. The order was dictated entirely by the considerations set forth in the earlier part of the answer to the Hon'ble Member's question.

Indian Defence Force.

Press Comments.

BOMBAY, March 1.

Commenting on the Defence of India Force Act the "Bombay Chronicle" says:—Legislative absurdity could go no further. It intensifies in a most deplorable way racial distinctions that are already the greatest source of discontent and indignation in this country and makes the Queen's proclamation more of a delusion than ever. The paper adds:—Whatever the shortcomings, defects, admitted contradictions and absurdities of the whole scheme, Indians have but one duty and that is to pass through the door opened to them and to make good their claim to equal treatment when they get inside.

A sitting appeal to Indians to answer the call for volunteers for the Defence Force has been published by the weekly journal "Young India" and a great recruiting meeting will be held in Bombay on Friday under the auspices of the Home Rule League over which Mr. Bal Gangadhar Tilak will preside.

TELEGRAMS.

LUCKNOW, March 1.

The "Indian Daily Telegraph" referring to the Indian Defence Force Act says:—It is a matter of the gravest concern that at a time like the present there should be no Anglo-Indian representative on the Viceroy's Council. The anomalous character of the position may be seen from the fact that when Indian and official members were debating the Bill the Anglo-Indian community, whom it was found necessary to include in the measure, were totally unrepresented. Fortunately Mr. Abbott's advice was available to the Select Committee and but for their courageous action the Bill would have excluded numbers of men who are required for military purposes and would have left a deep and abiding slur upon a community which has done nothing to deserve it.

Budget well Received in Calcutta.

CALCUTTA, March 1.

The budget has been well received here and the terms of the new loan are considered favourable particularly conversion facilities. Share markets will, it is expected, react satisfactorily owing to the absence of excess profits tax. But price fell sharply on announcement of the budget owing to misconception among the Marwaris that super tax will apply to profits of companies.

The "Statesman."

Among the press comments the "Statesman" describes the statement as spectacular enough to satisfy critics. The hundred million contribution will be received with patriotic enthusiasm. Heaping of taxation on the short-sighted. But the budget as a whole is a courageous one. It enables India to play a fitting part in the world war.

The "Englishman."

All else fades into relative unimportance beside India's gift of a hundred millions to the Empire. The Government of India has at last come to see the war and its own duty in right perspective. The contribution is magnificent but by no means more than India can afford. The Government has shown excessive timidity in dealing with land. The War loan is fascinating and it is the duty of everyone to subscribe.

The "Bengalee."

Both forms of the war loan are attractive and ought to be taken up largely. In view of war stress the budget must be considered fairly satisfactory.

The A. B. Patrika.

We congratulate the Finance Minister and thank him for avoiding salt and land. We wish he could avoid the railway tax.

A Chorus of Approval.

BOMBAY, March 1.

The Budget has been received with a chorus of approval in Bombay especially among merchants who feared an excess profits tax on industrial concerns. A leading banker interviewed by the "Times of India" representative says that the loan should go very well indeed and this view was also expressed by other leaders in financial affairs. The increase in duty on imported cotton goods gives much satisfaction among cotton mill owners. One of the most prominent among them Mr. J. A. Wadia in welcoming the whole arrangement of cotton goods taxes agreed with the retention of the present excise duty because, he said, it would protect the handloom weavers. He also approved the super tax which he said would only have to be paid by those who could afford it and it was only right that those who had made their pile should pay to support the Government which had given them wealth and prosperity. But what seemed to him an anomaly was that while people in British India had to pay war taxation those living in Native States went scot free though they also enjoyed to the full the benefits which the powerful British Government assured the whole country. Another mill agent, Mr. Rahimtulla Currimbhoy of Sir Currimbhoy and sons, said no patriotic citizen could object to the super tax which only fell on those who could afford to pay it. The new duty on cotton goods would inspire the people with confidence in British justice and remove a feeling of bitterness against Lancashire competitors.

The I. D. Telegraph.

LUCKNOW, March 1.

Commenting on the financial statement the "Indian Daily Telegraph" says:—It must be felt that new taxation is in the circumstances very reasonable particularly as it is imposed not for local purposes but in the interests of the Empire. We think Sir William Meyer is justified in expecting that the measures proposed at this time of war stress and need will receive full acquiescence in the Council and in the country.

The "Times of India."

BOMBAY, March 2.

Says:—"As regards Indian contribution of £100 million to the cost of the war we believe that the Indian share of the war expenditure is not only fair but well within the capacity of a country which is passing through a period of great prosperity and which has no unproductive debt. As to the way the balance of interest and the sinking fund charges have been provided there will be well nigh universal approval. Unstinted approval will also be given to the war programme which marks an immense advance in the organisation of Indian credit. What we now have to do is to make the war a success. The whole of India is looking to the Bombay Presidency to give a lead in this direction and we are assured that its confidence will not be misplaced."

CALCUTTA.

Matriculation Papers Leak Out.

CALCUTTA, March 2.

It is understood that the English paper of the Matriculation Examination which is now going on has leaked out. This was found out during the examination in English on Thursday morning. How the paper was abstracted has not yet been ascertained. There was an informal conference of some of the University authorities yesterday evening to consider the situation but with no definite result. An urgent meeting of the Syndicate has

TELEGRAMS.

been called for to-day (Friday) when the situation will be fully considered. In the meantime the examination in other subjects will go on as usual. It is expected that the candidates will be examined in English again. It is reported that Mathematics paper has also leaked out but the University authorities have no information on the matter up till now.

BRIEF TELEGRAMS

The special train conveying the Mysore Royal family after their visit to Rameswaram and South Indian Temples returned here this evening at 7. His Highness the Maharaja left the party at Erode and motored from there to Mysore and His Highness the Yuvaraja and the Ranis and princesses arrived here in the special train. Sirdar Kantraj Urs and Mr. Balraj Urs were present at the station.

To-day Bengal Provincial Congress Committee entertained the Hon'ble Raja of Mahammadabad at an afternoon party. Almost all the members of Bengal Congress Committee were present.

At the public meeting of the Chulia Moslem Community last night which was attended by Europeans and members of other communities as well, the following resolution was unanimously carried and it was decided to communicate the same to H. E. the Viceroy, to the Secretary of State and the editor of "Truth". Members of Chulia community express their feelings of deep regret at and complete disapproval of the anonymous, personal and offensive attack upon H. H. Sir Harcourt Butler our most popular Lieutenant-Governor in the article which appeared in "Truth" in its issue of the 24th January and publicly record their appreciation of the invaluable work in all directions His Honour has done since his arrival in Burma and in India.

The total approximate gross earnings of the State and Guaranteed Railways from the 1st April 1916 to 17th February 1917 are more by Rs. 4,63,08,020 than the figures for the corresponding period of 1915-16.

Arguments in the Jubbulpore Railway bribery case against Mr. Freer have concluded. The judgment will be delivered on Monday.

Registration under military service ordinance has been very brisk in Allahabad and the amended definition of "European British Subject" has been welcomed here.

A public meeting of the citizens of Bombay will be held on the 5th instant to invite co-operation of the public for the Indian war loan.

REUTERS TELEGRAMS.

AMERICA.

In the Event of America Fighting.

German Intrigues in Mexico.

NEW YORK, March 1.

The WASHINGTON.—Correspondent of the Associated Press of America reveals that Germany in planning unrestricted submarine war promised Mexico financial support to reconquer Texas, New Mexico and Arizona and share in the prizes or German victory if Mexico declared war on the United States in the event of the latter not remaining neutral. Japan through Mexican mediation was to be urged to abandon the Allies and attack the United States.

ROUMANIA.

Rumanian Premier's Return from Russia.

Russia's Generous Promises to be Made Good Soon.

LONDON, March 1.

JASSY. The Premier Bratiano has returned from Petrograd. He declares himself quite satisfied with Russian promises of generous assistance the effect of which will soon be seen.

Latest Telegrams.

LONDON, March 1.

PARIS.—It is pointed out here that the British advance on the Ancre endangers the import German supply line from Achiet le Petit to Arras.

Last night's French communique reported that artillery had been active on both sides of Avre. Enemy attempts to reconnoitre in the region of Roze broke down under our fire.

The Press Bureau states that hostile aeroplane bombed Broadstairs this morning slightly injuring a woman. The Wireless Russian official communique says:—We counter-attacked on Jacobeni Kimpolung highroad. We were unsuccessful against the northern position but recaptured the southern position. Rumanians captured the bright northward of Zaval river.

Introducing the Army Estimates in the Commons Mr. Forster, Financial Secretary to the War Office stated:—For the last two or three months our operations on the west front have been confined to minor attacks in which we have inflicted heavy losses. On the enemy and taken over three thousand prisoners. We have gained ground of considerable importance during the last few days however as a result of our continuous pressure on Ancre front. Enemy has retired on a front of twelve miles to a depth of two miles and we have taken possession of ten villages and several important positions to which the enemy has hitherto

TELEGRAMS.

clung with the utmost determination. Enemy has hitherto impressed upon his troops the necessity of defending their positions and fighting to the very end. In view of such instructions this withdrawal cannot but have unfavourable effect on the enemy troops and the German people when the latter know that probably the enemy is retiring not merely as a defensive measure but with the object of saving strength for a great blow on one or other of the allied fronts. There is every indication that he will make supreme effort to end the war in his favour in 1917 which can only be met by corresponding determination on the part of the British Empire and the Allies.—[Cheers.]

Mr. Forster stated that flying schools were being established in Canada and Egypt and paid a tribute to valuable services of a large number of the Dominion air pilots. Continuing he said that while he would not boast as to what we should do if there were more Zepplin raids he would say that we had profited fully by experience. Mr. Forster mentioned that four thousand miles of Railway had been constructed in all theatres of war for the transport of big guns and supplies. Apart from Malaria the health of troops in German East Africa was most satisfactory. Enterix had almost disappeared. Cases of typhoid among British troops in France to November 1st were 4571 as compared with 60,000 with 8227 deaths in the South African war. (Cheers)

Cases among men who had not been inoculated were fifteen times higher than among those who had been and death ratio was seventy times higher.

Substitutes for the Derby, Oaks and Ascot gold cup races will be run at New Market on May 30th, June 1st and June 12th respectively.

PARIS, March 1.

A correspondent of "Le Journal" gives a remarkable explanation of the British success on the Ancre. He says it is due particularly to the terrific efficacy of the new gas shells, which have caused the enemy astonishing heavy losses.

The "Echo de Paris" comments on General Gough's prudence is not throwing forward cavalry and infantry, and avoiding a possible trap.

ఇండియా దేశరక్షక సేన

పులికాట్ ప్రాంతములు.

బాంబే ప్రాంతములు పులిక.

కాన నిర్మాణమున దీనికి మించిన అసంబద్ధ విషయ మింకొకటి యుండవోదు. జాతి వివక్షతలననే ఈ దేశము నం దాగ్రహము మితిమీరి యుండ నీ కానము దానిని మ రింత తీవ్రముగ నొనరించి విజ్ఞోర్య చక్రవర్తినిగారి ప్రకటన మను కేవలము నిర్లక్ష్య మొనరించినది. ఈ కానముం దెన్ని లోపములు. అసంబద్ధములు పారభాషిలు రచన వ్యాపార ములు నున్నను సరకుచేయక భారతీయులు తెనుగుదిన ఈ దానిని లోనకరిగి స్థిరపడి సమాన స్వాతంత్ర్యముల బడయుట యం దేశాగ్రతను కలిగియుండవలెను.

యంగు ఇండియా పులిక.

భారతీయు లందఱును ఈ సేనలో వెంటనే చేరవలెనని ఈ పులిక హెచ్చరించినది. శుక్రవారమునాడు హామీమురాలు లీగువారి పర్యాయ ప్రకారము లోకమాన్య తిలకగారి అధ్యక్షత క్రింద నొంబాయి నగరమున గొప్పసభ నైకులను చేర్చుటకు జరుగును.

ఇండియా డెయిలీ తెలిగ్రాఫు పులిక.

ఇట్టి విషయ సమయమున రాజప్రతినిధిగారి సంఘ మున అంగ్లో యండియను ప్రతినిధి లేవండుట చాల సంతోషకరము. దీనినిగూర్చి భారతీయులను ప్రభుత్వోద్యోగులను చర్చించుచుండ దీనితో సంబంధముగల వనము మిన్నకుండ కలసి వచ్చినది. భాగ్యవశమున అన్నిటాగారి సలహా ప్రత్యేక సంఘమువారికి లభించుటచే చిక్కులేక పోయినదిగాని లేనిచో ఏ దోష మెవంగని సంఘమునకు కాశ్యేతమకు కళంక ము కలిగియుండును.

యంగ్లముఖమునకు ధనమొసంగుటకు ప్రజలను ప్రోత్సహించుటకు ఈ సెల 5 వ తేదీని బొంబాయి నగరమున సభజరుగును.

నిర్బంధక వ్రాతము

కాకినాడ సార్వజనిక సభ.

24 వ తారీకున ఎల్లాజోమ్యుల కామేశ్వర రావుగారి అధిపత్యముక్రింద జగన్నాథపురం గడియార స్తంభమువద్ద బహిరంగసభ జరిగెను. ఈ సభయందు పోలవరం జమీందారు వారు పాటక పుజాతులను సంబోధించి 20 నిమిషముల కాల ముపర్యసించి వారికి క్రిటికుగయానామగారి ఫీజీవీవులకు గాని ఎంత మాత్రము పోగుడ దని హెచ్చరించిరి.

వ్యాయవాది చల్లా సుబ్బారావుగారు క్రొత్తగా ఈ వీవులందు హిందూదేశీయులకు గాను ఏర్పాచిన వివాహపద్ధతులని కీడులను వెల్లడించిరి. దుగ్గి రాల నూర్యప్రకాశ రావు గారు హిందూదేశీయుల వలన పద్ధతులను అంగ్లేయుల వలన పద్ధతులను గల భేదములను కనపరచుచు ఉపన్యసించిరి. వి. ఎస్. ఎస్. కామ్రే ఉమ్రే అలీ సాగ్నా మున్నగువారు కూడ ఉపన్యసించిరి.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము.

వింజమూరి గోవిందరాజుగారు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ తీర్మానము రాష్ట్రీయ శాసన సభలో నుపపాదించబడినది. పాఠకులు వారి యలవాటు ప్రకారము ఉపపాదకుల యుద్దేశముతో పూర్ణాంగీకారమును తెలియజేయుచు, తుదకు మాత్ర "మిదితరుణముకాదు, కొంత కాలము వేచియుండవలయు" ననిరి. దొరతనమువారి పక్షమున నుపన్యసించిన మా|| ప్రోముగారి వాక్యములలో సారమున్నులతోపదు. ఇదివరకు గవర్నరు మొట్టమొదట మాధ్యమిక పాఠశాలలను స్వంతముగా నడపుటలేదు గనుక మా|| వేంకట పతిరాజుగారు కోరినట్లు తెలుగు జిల్లాలలో క్రొత్తగా స్థాపించుట నలభుపదనిరి. విద్యను వ్యాపింపజేయుటే గవర్నరు మొట్టమొదట వారి యాదర్శమైనపుడు, ఇదివర కకలంబించిన పద్ధతులనే యవలంబించెదమను నియమమును, క్రొత్తమాధ్యమిక ప్రొక్కమని ప్రతిజ్ఞబూనుటయు సంతకసంజనముతోపదు. ఆంధ్రదేశమునందు మొదటితరగతి కళాశాలలు మూడుమాత్రమే యున్నవి గనుక వేరొక విశ్వవిద్యాలయము నిచ్చుట కవకాశము లేదనుటయు సంత సమముగానే యున్నది. మా|| ఆకెళ్ళ నూర్యనారాయణ రావుగారు ప్రస్తావించినట్లు మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము స్థాపింపబడినపు డెన్ని కళాశాల లుండెడివి? ఇటీవల స్థాపింపబడిన కాశీ విశ్వవిద్యాలయమునందును, మైసూరు విశ్వవిద్యాలయమునందును నెన్ని యున్నవి? స్థాపింపబడబోవు బర్మా విశ్వవిద్యాలయమునందు నెన్ని యున్నవి? కళాశాలలు లేవు గనుక విశ్వవిద్యాలయము నిచ్చుటకు వీలు లేదనుటకంటె కళాశాలలు లేవు గనుకనే, క్రొత్తకళాశాలలను స్థాపించుట కవకాశము కలిగించుటకు విశ్వవిద్యాలయము తప్పక స్థాపింపవలయు నను యెత్తున యుక్తియుక్తముగ కావచ్చును. ఏది యెట్లున్నను ఆంధ్రోద్యమ దర్శకులలో నొకటియగు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము దొరతనమువారి దృక్పథమునకు వచ్చినందులకు సంతసింపవలసినదే. ఆంధ్రుడు కాకాభూతు లగు వేంకటపతిరాజుగారికి ఆంధ్రులందరు కృతజ్ఞులు.

కాని ఇంతటితోనూరకుండక భవిష్యత్కర్తవ్యము నాలలోంచి తగుప్రయత్నములు సలిపినగాని మనకోరిక త్వరలో నీడేరుటకష్టము. పత్రికలలో తరుచుగా దీనినిగురించి వ్రాయుచుండవలెను. జిల్లాసభలలోను, ఆంధ్రమహాసభలలోను తీర్మానములను చేసి దొరతనమువారికి పంపుచుండవలెను. రాష్ట్రీయ శాసనసభలోను, సామ్రాజ్యశాసన సభలోను మనప్రతినిధులు తీర్మానముల నుపపాదించు చుండవలెను. ఆంధ్రనాయకులు మద్రాసు గవర్నరుగారి యొద్దకును, వైస్రాయిగారి యొద్దకును బోయి, ఆంధ్రులు విశ్వవిద్యాలయమునకై యెంత పరితపించుచున్నదియు తెలియజేయవలెను.

కాని, దీనితో సంతృప్తిపెండుట పాడిగాదు. ఆంధ్రదేశమునందు ఉన్నత విద్యార్థివృద్ధి జేయుటకు తగుసాధనముల కనుగొనవలెను. ప్రభుత్వమువారు మనకు విశ్వవిద్యాలయ మియ్యరని నిస్పృహజేసికొని, మనశుట మనమే, ఇరువదిలక్షలొముప్పదిలక్షలొ చందాలు వసూలుచేసి, ప్రభుత్వమువారి యనుమతి వై విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుకొనవలెననుట, వైకి ఈ వాదము చాల బలమైనది గకానవచ్చును. కాని బాగుగ పరిశీలించితిమేని దానిలోపములు బయల్పడగలవు. మన మటుల భవమును ప్రోగుచేసినయెడల దొరతనమువారి రంగీకారము నియ్యకతీరదనుట విక్రము. కాని ఇది యెంతవరకు సాధ్యమో, లాభకరమో ఆలోచించవలసి యున్నది. సులభసాధ్యము కాదనుట ప్రత్యక్షమే. ఆంధ్రవిద్యార్థియొక్కస్థితినిబట్టి ఇది విదితము కాగలదు. అసాధ్యమని చెప్ప సాహసించము. కష్టసాధ్య మైనంతమాత్రముననేకార్యమునైన వదలివేయుటయు క్రమాయుని యగుగవచ్చును. ఎంతమాత్రమును కాదుగాని మనము దానికోరకు కష్టపడుటకుముందు, అదియన్ని విధముల లాభకరమాయని మోచింపవలెను. విశ్వవిద్యాలయము తప్పక వాంఛనీయము. అందువలన చాలమే ధన ఆంధ్రదేశమునకు కలుగును. దీనికైనను ఆంధ్రదేశము బంగారుగనికాదు. ఎప్పటికలె ప్రభుత్వమువారికి పక్షులనిచ్చుచు, ఇరువది ముప్పది లక్షల రూపాయల వందల నిచ్చుట దుర్భరము.

ఇకనువంటి మనము విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుకొనవలెనను ప్రశ్నయు మనలీమేని ఆంధ్రదేశమున నున్న విద్యార్థివృద్ధి గానియును మరలరండి సాధనములు మొన్న

శాసనసభలో మా|| ప్రోముగారు రుపన్యసించుచు, పరిశుభ విశ్వవిద్యాలయముగాక రాజమహేంద్రవరములో వైవాసిక విశ్వవిద్యాలయమును చెసిడెన్నలో విశ్వవిద్యాలయము ఆంధ్రులు కోరినచో దొరతనమువారు వేరొకవిధమున నాలలోంచి తని నుడిచియుండెరి. దీనియొక్కమేమో స్పష్టముగ తెలియరాదు. ఏమియులేకుండుటకంటె నట్టి విశ్వవిద్యాలయమైన నుండుట లాభకరముగానుండును. కాని అట్టిదియొక లభించుట కవకాశమున్నచో లేదో, ఒకజేర లభించినను, మున్నుండు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ స్థాపనకు (పరిశుభపద్ధతిని) ప్రతిబంధకముగా నుండునేమో యాలోచించవలసి యుండును.

ఇంక మనకు, ప్రోముగారు తెలిపిచ్చినట్లు 2-వ తరగతి కళాశాలలను మొదటి తరగతివానిగా మార్చుట కర్తవ్యముగా తోచును. మొదటి తరగతి కళాశాలల సంఖ్య హెచ్చినగాని విశ్వవిద్యాలయము రా నవకాశములే దనుట యసంభవమే కాని, వాని సంఖ్య హెచ్చుటవలన ఆంధ్రులు ఉన్నతవిద్యార్థి వృద్ధి పొందుదు రనుటకు సందేహము లేదు. విశ్వవిద్యాలయముకూడ సందువలన సులభముకావచ్చును. అట్టి మార్పులకొరకు ప్రోముగారు రునకొనినంత ఖర్చు భరింపవలెనని తలప బనిలేదు. దీనియందు వేదాంతశాస్త్రము, చరిత్ర, భాషలు (4, 5, 6 భాగములు) మాత్రమే నేర్పునెడల క్రొత్తగా గృహముల కట్టనక్కరలేదు. కొన్ని పుస్తకములను మాత్రము కొనవలసి యుండును.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

(-0-)

కమ్మ విద్యార్థి సంఘము, బందరు. — ఈ సంఘము వారి కొకపతనమందిరము గలదు. దానియందు ఇదివరకు వచ్చుచున్న పత్రికలేయియు వచ్చుట లేదు. పుస్తకములు ఈయబడుట లేదు. కార్యక్రమము సరిగాజరుగుటలేదు. పెద్ద సంఘమువారు తాము ఇదివర కీసంఘమున కిచ్చుచున్న సామ్య నిచ్చి ఉద్ధరింపవలెనని యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

గంజాముజిల్లా బాధువ గ్రామములోని జగన్నాథస్వామి దేవాలయమును పూజాస్థలము ప్రస్తీయము నేకీభవించి భూములు స్వంత అనుభవములో నుంచుకొని స్వల్పదానమును గనబరుచుచు దేవాలయమును కడుదున్నెలలో నుంచుచున్నారని శ్రీకృష్ణ దేవరాయగంధభాండగార సభ్యులు కలెత్తరువారి అనుమతితో జిల్లాకోర్టునందు ఇటీవల దావా దాఖలుచేసిరి.

నెల్లూరుజిల్లా కోవూరు తాలూకా శ్రీకొన్నవాడ త్రేత్రమునందు ప్రతిసంవత్సర వైశాఖ బహుళమందు జరుగుచుండు మల్లిఖార్జున స్వామివారికి బ్రహ్మాత్మన సమయమునందు శ్రీ శంకరులవారి మతములో అన్నదానము జరుగుచు ఇటీవల అది చక్కగా జరుగనందున నిట్టి భర్తవ్యము సర్వజనుల సహాయమువలన అన్నదానము జరుగవలసి యున్నది. కాబట్టి జగత్ప్రసిద్ధమగు ఈ త్రేత్రమున జరుగబడు గొప్పఉత్సవమును జూడ నరుదెంచెను జనులకు అన్నపానాదులకు సర్వసంభారము లెల్లఱుపవలెను గాన పుణ్యపురుషులందరు ఈ అన్న పత్రమును పరిపాలించుటకు ద్రవ్యసహాయము చేయవలయునని సర్వేపల్లి భానుమంత రావుగారు వ్రాయుచున్నారు.

శ్రీబాబాత్రిపురసుందరీ పుష్పక భాండాగారము, అమలాపురం: — ఈ భాండాగారము దివివాభివృద్ధి గాంచుచున్నది. దీనియం దిప్పటికి 500 పుస్తకములున్నవి. చెండుదిన పత్రికలను ఒక మాసపుత్రికయును వచ్చుచున్నది. దీని కిది వరకు మ-రా-రా-త్రి, మాచియంచి భోగరాజు గారధ్యక్షులుగ నుండియు నిపుడాపదనికి రాజీనామానిచ్చిరి. కాని వారి స్థానమునకు బ్రహ్మాత్రి, వడ్లమాని కృష్ణమూర్తిగారి రంగీకరించుటచే వారి సభ్యత్వముగ నేర్పఱచుకొన్నారు. వారధ్యక్షువరవి నంగీకరించుటయేగాక భాండాగారమున కిరువదియైదు రూపుముల విభువగల యొక అద్దముల వీరువానుగూడ ఒప్పగించుచు వాగ్దానము చేసియున్నారు. బ్రహ్మాత్రి, చిలకమర్తి లక్ష్మీనృసింహకవి పుంగవులు తామెనర్పక యాంధ్ర గ్రంథముల నన్నిటిని నిరంశముగా నొసంగి వారు, తనగురువుగూడ తరువు పుస్తకములను సంగి వారు అని కూడవలెనని నేర్పఱచుకొనుచు వ్రాయుచున్నారు.

హారంప్రస్ సర్కిస్.

677

గొప్ప యడవిమృగముల సమూహము. కోట మైవానములో ఆట జరుగును.

నేటిరాత్రికి నేటిరాత్రికి

కార్యక్రమమున అనేక మార్పులు చేయబడి యున్నవి. శుక్రవారము మార్చి 2 న తేది రాత్రి చిల్లర ప్రదర్శనములు కాక ప్రధాన ప్రదర్శనములు 2 1/2 గంటపేపు జరుగును.

రాగల పేటిసీలు: — రాగల శనివారము మధ్యాహ్నము మార్చి 3 వ తేది, 4 వ తేది ఆదివారమునకు, 8 గంటలకు తలుపుతీయబడును. 4-30 లకు ప్రారంభము. ఈ సమయములో బాలురకు అర్హతార్హి తీయబడును.

టికెట్ల వివరములు. 6 సీట్లు గల పెట్టె రూ. 20 0 0 ఒకసీట్ గల పెట్టె రూ. 4 0 0 మొదటితరగతి కుర్చీలు రూ. 8 0 0 రెండవ తరగతి కుర్చీలు రూ. 2 0 0 స్టాల్లు రూ. 1 0 0 గాలీ రూ. 0 8 0

యూనిఫారంలో సోల్లెట్ల, నాకాథలు రూ. 2, 1, తరగతులకు అర్హతార్హి చెల్లించిన జాయను.

బామ్మకున్ను, మొదటి కుర్చీలకున్ను టిక్కెట్లు ప్రతి దినము సర్క్సునుడేరాలలోనున్న, మవుంటురోడ్లో నుండే మెనర్సు డి మంజులీన్ ఆంధుసన్ వారివద్ద నున్న దొరకును. తతియట్టిక్కెట్లు పగటిపూట సర్క్సునుడేరావద్ద అమ్మబడును.

హారంప్రస్. C. H. బ్రూన్, ప్రొవైజర్. బ్యాంకుమాస్టరు. R. ఆల్బన్ & W. నై మచ్చు, ఏజెంట్లు.

అద్భుత నివారిణి.

124

ప్రాఫెసర్ జేమ్సుగారి ఎలక్ట్రిక్ టానిక్ వెర్బు

ఇది బలహీనులకు సీరనులకును సీరనులకును నిద్రలేకుండుట, జ్వరము, తక్కువగను, మెదడు దిమ్మగా నుండును.

పనియందెంతమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, నిస్సక్తున బలహీనము, ఆయాసము శుక్లవర్ణము పోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు, గుమాస్తాలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు మొదలగు వారికి ప్రశస్తమైనందు; బలమును గలిగించును. అనేక నేలనుండి ఇందువలన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోద్రును ఒకమారు పరీక్షింపుము.

25 మార్గల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0 40 " " " 2-0-0

నవీనము! పరిమళ ద్రవ్యముల రాజు ఆట్టో డిల్ బహార్

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల మునునట్టి ఆపూర్వ వాసనయును కలదు. ఆకోకహార్ సారాయి మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాని చొక్కాయ వైసగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక సంవదనము మధ్యలోనుంటే యెంత సుఖయము వాసనను అనుభవించ వచ్చుకో అంత అనుభవించురు. ఇతర వాసనలు యేవేని యుండినాయీ ఆటోడిల్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈదివడే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుడు. 15 1/2 ద్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0 1 ద్రాము బుడ్డి 1-కి " 0-12-0 1/2 అవున్సుబుడ్డి 1-కి " 2-0-0 ప్రత్యేకము. ఆంగ్లో యూనియన్ డ్రగ్స్ అందు కెమికల్ కంపెనీ. 185, బుమ్మబడిగ మిడ్డి, హంపూరు. మద్రాసు ప్రెస్: మైవాన మైవాన పుస్తక ప్రెస్, 29, మైవాన మైవాన రోడ్, మద్రాసు.

